

Domoljub

V Ljubljani 5. junija 1940

Leto 53 Štev. 23

Napovedujejo se velike reči

Tam na zahodu Evrope, v pokrajini, ki se imenuje Flandrija, se po mnenju vseh vojaških in političnih strokovnjakov zaključuje te dni največja bitka v vsej svetovni zgodovini. Nemške čete so v severni Franciji in v Belgiji zajele zavezniško armado, ki je gotovo štela več sto tisoč mož. Dne 28. maja je belgijski kralj Leopold III. ukazal svoji vojski, da naj položi orožje in da naj se več ne bori proti Nemcem. Če je do tedaj zavezniška vojska v Belgiji skupno štela skoraj milijon mož, tedaj se je to število po predaji kralja Leopolda III. zmanjšalo na kakih 300.000 do 400.000 mož. Ta zavezniška vojska se sedaj rešuje skozi zadnje veliko severno francosko pristanišče Dunquerque. Vsi listi vedno poročajo, da je bitka okoli tega mesta strašna in da takih borb ne bi moglo popisati nobeno človeško pero. V zraku se včasih ponaša do 4000 letal, pred mestom kroži do 100 bojnih ladij in nad 200 parnikov, angleški in francoski vojaki pa se včasih tudi s plavanjem skušajo rešiti na ladje, ki jih naj nato odpeljejo na varno v Anglijo. Borbe so se razvijale pri Ypernu, pri Ostendeu, pri Gandu, sama mesta, ki se jih bodo naši starejši bralci spominjali še iz prve svetovne vojne v letih 1914—1918. Ta bitka je res strašna; v borbo je poseglo najmoderneje letalsko orožje s tanki in oklopnimi vozili. Ta vojska mora biti grozna, saj se doslej še skoraj nikdar v zgodovini ni zgodilo, da bi kralj kot poveljnik vojske v sredini bitke ukazal svojim vojakom, da naj položijo orožje.

Te dni pa vsi od vseh strani resno napovedujejo, da bo vsak hip tudi Italija vstopila v vojno. Italijanski dnevniki pišejo, da si bo slavna italijanska vojska šla z orožjem izvajati tisto, dar manjka italijanskemu cesarstvu in kar naj dobi italijanski narod. Italijanskemu narodu manjka popolno gospodarstvo nad Sredozemskim morjem, zato morajo Angleži izgubiti Suez, Gibraltar in Malto, prav tako pa si mora Italija priključiti še Tunis, Korsiko in Nico, ki so v francoskih rokah. Italijanski listi pišejo pri tem, da gre za odločitve, ki bodo

obveljale stoletja in stoletja. Ko je izbruhnila sedanja bitka na belgijskih in francoskih bojiščih, so pisali nemški listi, da gre za to, kakšna bo bodočnost Nemčije in Evrope v prihodnjih tisoč letih.

Ko so naši junaški in požrtvovalni rojaki pred 22 leti odlagali orožje, jim je bilo tudi rečeno, da je tedanja svetovna vojna, ki je trajala od leta 1914 do 1918, uredila usodo Evrope za več stoletij. Ko so tedaj francoski, angleški in nemški vojaki odhajali z bojišč, so vsi vzklikali: »Nikdar več vojne!« Starejši

rodovi najbolje vedo, kaj je bilo treba prestati v zadnji svetovni vojni in zato so pač povsod dobro razumeli obljubo, da po zadnji vojni ne bo več nikdo motil miru na svetu.

Toda prišlo je drugače! Sedanja vojna se razvija v strašen in ogromen obračun med glavnimi narodi, ki sestavljajo Evropo. Ko bo šla v vojno še Italija, se bodo vojskovala prav za prav že vse tiste velesile, ki so odgovorne za evropsko usodo. Vseposvobod pa že sedaj govore, da se bo v tej vojni odločilo, kakšna bo usoda Evrope za stoletja ali kar za tisoč let naprej. Kdor bo v tej vojni zmagal, bo gospodar evropske usode za dolgo vrsto stoletij...

Stavbinci so v torek nehali stavkati

Banska uprava je v soboto zvečer pozvala delodajalska združenja v Ljubljani (Inženirska zbornica, Združenje pooblaščenih graditeljev, Združenje tesarskih mojstrov in Združenje zidarских mojstrov) ter vse štiri delavske organizacije (Jugoslovanska strokovna zveza, Narodna strokovna zveza, Zveza združenih delavcev in Savez gradjevinarskih radnika), naj sklenejo do ponedeljka (včeraj) do desetih dopoldne kolektivno pogodbo, ker to zahteva nad polovico delavcev, v nasprotnem primeru pa bo ban predpisal tarifo lestvico v smislu člena 14. Uredbe o določanju minimalnih mezd.

Na podlagi tega poziva je prišlo do pogajanj v palači banke uprave. Ta pogajanja, ki so se pričela pod vodstvom inspektorja dela, inž. Barage, so trajala od desetih dopoldne pa do pol treh popoldne.

Končno je bil dosežen sporazum ter je bil podpisan dodatek h kolektivni pogodbi z dne 15. julija 1938, ki je stopil v veljavo z današnjim dnem, 4. junijem 1940.

Pri tem so bile postavljene naslednje glavne določbe:

a) delavstvo prvega, drugega in tretjega razreda dobi poviške in sicer:

1. kvalificirani delavci po 75 para na uro;
  2. pomožni delavci v prvem razredu (Ljubljana, Maribor, Jesenice, Kranj, industrijska dela v občini Stražišče pri Kranju) dobe po 90 para na uro;
  3. pomožni delavci v drugem in tretjem razredu po 75 par na uro;
  4. vse delavstvo v četrtem in petem mezdnen razredu (podeželje) po 50 par na uro.
- b) S 30. avgustom 1940 se zvišajo plače vsemu delavstvu za nadaljnjih 25 par na uro.

1. Za državna javna dela, ki so bila oddana pred 1. aprilom 1940 pa veljajo stare mezde do 30. avgusta 1940. Po tem dnevu pa bodo veljale tudi za državna javna dela nove mezde. Delavstvu se bodo tedaj mezde zvišale za 1 din na uro.

Končno je bila vnesena določba, da se industrijska dela iz tretjega mezdnega razreda plačajo po tarifi drugega mezdnega razreda.

Delodajalci so pristali tudi na to, da ne bodo zaradi stavke izvajali nikakršnih konsekvenc proti delavstvu.

Pri stavki stavbinskega delavstva je bilo udeleženih po vsej Sloveniji 5320 delavcev.

Pogled na bojišča

Dva dogodka sta napravila zavezniško fronto v Belgiji in v severni Franciji nevzdržno. Prvi dogodek je bil, da belgijska obramba prvega navalala nemških armad ni vzdržala niti 24 ur ne in da so Nemci potem takem mogli tako hitro in s tolikšno silo udariti na francosko utrjeno črto, da so jo prebili in se razlili v pokrajine severne Francije, ker francoska obramba na takšen sunek ni bila pripravljena. Ko je bila Nemcem pot v Francijo odprta, ko so se akoci odprtino valili dalje v ravni črti proti morski obali, je postalo jasno, da se mora armada v Belgiji postopno umikati, da se izogne obkolitvi, kajti novi vrhovni poveljnik zavezniških armad general Weygand spričo

nereda, ki je nastal po nemškem prodoru na jugu, ni smel računati s kakšno novo, na hitro pripravljeno ofenzivo, da bi armade v Belgiji razbremenil.

Nemcem se je posrečilo priti do obale in zavezniške vojske v Belgiji v velikem loku tudi obkoliti, toda to ne bi bilo tako usodno, da se ni zgodil še drugi dogodek, ki je usodo zavezniških sil v Belgiji zapečatil. Belgijski kralj namreč, ki je stal na čelu armade do 400.000 mož, je nenadno in proti volji zavezničnikov sklenil, da se vda in da njegova armada položi orožje. Odstop tolikšne armade z bojišča v trenutku, ko je bitka v najhujšem razvoju,

(Nadaljevanje na 2. strani)

Bogoljub

najboljši in najlepše opremljeni nabožni mesečnik v naši državi. Ima vedno lepe slike v bakrotisku. Pišite, da ga Vam pošljejo na ogled. Naslov: »Bogoljub«, Ljubljana, Jugoslov. tiskarna.

Je moral biti za preostale zavezniške čete poguben. Zavezniki so se morali ob najhujšem pritisku nemške vojske in sredi strašnih bojov umakniti do obale, toda tako, da rešijo vsaj del svoje vojske na prevozne ladje, da jih prepeljejo nazaj v Anglijo.

Zavezniki so v strašnih okoliščinah umik uspešno izvedli, pri tem seveda imeli velike izgube na ljudeh in na vojnem materialu, a posrečilo se jim je rešiti precejšen del svojih sil na angleško obalo. Boji še trajajo v vsej svoji strašnosti, toda belgijska fronta je stvarno dokončno zaključena in vojna se bo odslej razvijala na drugih frontah. Casopisi napovedujejo, da se bodo Nemci sedaj spravili neposredno nad Anglijo, kjer hočejo izkrcati svoje čete. Drugi spet pravijo, da bodo Franciji ponudili ločeni mir, če pa, bi ga ne sprejela, da bodo napadli Pariz in skušali doseči končni uspeh najprej v Franciji, nato pa v Angliji. Nasprotno pa govore vojaški strokovnjaki, da bo novi zavezniški vojskovodja morda v kratkem prešel v ofenzivo na novi fronti in skušal s novimi zbranimi silami zavleči vojno in tako pridobiti na času, da si zavezniki nabavijo letala in tankov, torej tistega orožja, ki ga, kakor so izkušnje zadnjih treh tednov pokazale, trenutno najbolj potrebujejo.

S poplavami varujejo umik

Številni zavezniški oddelki so bili prepeljani v jugovzhodno Anglijo, od koder so bili poslani v notranjost države. Ob izkrcavanju vojakov so bili ganljivi prizori. Prebivalstvo je priredilo veličasten sprejem svojim branilcem.

Umik angleških in francoskih čet poteka v popolnem redu. Angleška mornarica obstrinja nemške bojne črte v bližini Dunkerquea in tako krije angleško-francoski umik. Pri Lilleu so francoske čete z uspehom zadržale nemške napade toliko časa, da sta se mogli dve diviziji umakniti proti Dunkerqueu. Iz reke Ysere pa so spustili vodo in povzročili poplavo na tistem delu, kjer nemški tanki napadajo angleško in francosko umikajočo se armado. Ker je voda narasla, je nemogoče nadaljevati Nemcem prodiranje s tanki.

Angleško letalstvo neprestano bombardira nemške oddelke, železniška križišča, mostove in prevoze vojnega materiala. Včeraj so sestrelili 77 nemških letal. Po poročilih iz Londona je nemška vojska izgubila nad 2000 letal in nad 5000 letalcev, kar je v primeri z angleškimi izgubami tri do štirikrat več.

Ujetnik — brezpravna raja

Nemški zunanji minister von Ribbentrop je po švedskem poslaniku v Parizu poslal francoski vladi protestno spomenico, v kateri trdi, da francoske oblasti in francosko prebivalstvo nečloveško ravna z nemškimi ujetimi letalci in padalci, ki se spuščajo v zaledje francoskih postojank. To francosko nastopanje proti padalcem nasprotuje po nemški sodbi določilom mednarodnega prava in temeljnim načelom človekoljubnosti. Dogodilo se je, da so francoski orožniki celo streljali na padalce in na pilote, ki so se reševali s padali, ter jih uklepal. Nemci so ugotovili, da je tako ravnanje zapovedano od francoskih vojaških oblasti. Zato je nemško vojaško poveljstvo sklenilo, da ne bo več ravnalo z ujetimi francoskimi letalci širokogrudno, marveč da bodo deležni francoski letalci in ujetniki enake usode kakor Nemci v Franciji. Za vsakega ustreljenega padalca bodo nad francoskimi ujetniki izvedene najhujše represalije.

»Vojna bo v kratkem prenešana k nam v Anglijo...«

Minister za ljudsko zdravje Macdonald je imel po radiu govor, v katerem je dejal, da bo vojna prenešana v kratkem v Anglijo in da je treba za to vse predvideti. Pozval je starše, naj prijavijo otroke za odhod, ki se bo kmalu začel izvajati. Macdonald je naglasil, da bodo zaradi nevarnosti bombardiranja že prihodnji teden začeli odseljevati otroke. Pričakovati je posebno napad na industrijska središča. V nedeljo so izselili otroke iz mest ob vzhodni in jugovzhodni obali. — Viceadmiral sir James Sommer-Will je izjavil po radiu, da obstoja možnost, da se manjše skupine Nemcev izkrcajo v Angliji, tako da jih ne bi opazili, če bi bile vremenske razmere za to posebno ugodne. Toda Anglija je pripravljena tudi za ta primer. Viceadmiral je dejal, da ne more povedati, v čem obstoja njena obramba, toda lahko so vsi Angleži pripravljeni, da dejal viceadmiral, da bodo taka izkrcanja takoj ugotovljena.

Minister brez listnice Greenwood je imel v radiu govor, v katerem je dejal: »Glavni nemški udar nas še ni zadel. Ta šele pride. Angleži ga bomo znali sprejeti, kadar pride, močni pri srcu in močni po duhu. Zberite vse svoje sile, okrepite svoje duše, ohranite čast Anglije. Naj nas vse vodi pogum angleških vojakov, kot so ga pokazali v bojnih črtah in v zraku. Nasprotnik bo sprevidel, da je ugriznil v granitno skalo, ko je zadel na Anglijo. Nasprotnik bo videl, kako se angleški narod zna braniti, kadar ve, da si bo z zmago priboril svobodno življenje za stoletja naprej.

Švicarski listi o bojih v Flandriji

Vojaški kritiki švicarskih listov pišejo z občudovanjem o odličnem umiku armade generala Blancharda na severnem Francoskem. Vojaški kritik lista »Courrier de Geneve« pravi med drugim: Ta umik dokazuje sposobnost generalov in disciplino vojaštva. General Blanchard, lerd Gort in general Prioux bijejo že nekaj dni na novem bojišču ob reki Yseri bitko, ki bo pomenila najlepše strani sodobne vojaške zgodovine. »La Suisse« pravi: Za zavezniške ne gre več za to, da dobe bitko, ampak da preprečijo obkolitev in da na obali organizirajo fronto okoli trdnjave Dunkerque, kjer bi jih varovalo zavezniško brodogojstvo. »Tribune de Lausanne« slavi junaštvo vojakov in hladnokrvnost generalov, ki tako odločno kljubujejo položaju, nastalem po kapitulaciji belgijske vojske.

Tisoči in tisoči vojakov angleške vojske, ki se je vrnila iz Flandrije, so danes korakali skozi London. Mnoštveni vojakovi so izjavili, da je angleška armada prizadejala sovražniku izgube v razmerju 5 : 1 in da so povsod angleške čete dokazale svojo vojaško premoč. Na ustih vsakega vojaka so bile besede: Pri Bogu vas prosimo, dajte nam več letal.

Zahvala

Podpisani naročnik se upravi »Domoljub« najtopleje zahvaljujem za 1000 din, katere ste mi naklonili kot požarno podporo za uničeno stanovanjsko hišo.

Obljubljam, da ostanem še naprej zvest naročnik »Domoljuba« in da ga bom širil in povsod priporočal.

Franc Pustotnik,

Čeplje št. 7, p. Lukovica pri Domžalah.

Zavezniške čete so zasedle Narvik

Zavezniška vojska je 29. maja zasedla ruševine mesta Narvik, najvažnejšega severnega pristanišča za izvoz švedskega železa. Zavezniška vojska je vdrla v mesto s severa čez vas Fagneres v Bolsfjordu in z vzhoda čez kraj Raumes v Rombakfjordu, ob katerem teče važna železnica proti švedski meji, ki je zdaj vsa v zavezniških rokah. Nemški odpor na kopnem je bil dosti močnejši kakor odpor v zraku in so ga zavezniške čete hitro strle. Zasedba Narvika je za zavezniške važna zaradi tega, ker je s tem vzpostavljena njihova zveza s Švedsko. Po drugi strani pa brani fronta pri Narviku vso severno Norveško in bo lahko služila za izhodišče novim operacijam proti jugu, ki so do zdaj bile nemogoče.

Bojni čolni

V nemškem radiu je admiral v Lützw imel predavanje o najnovejših nemških vojnih ladjah, ki jih je imenoval »brze čolne« Ti bodo prevzeli nadzorstvo po Rokavskem prelivu in v ustju reke Temze. Ker so majhni, jih torpedi ne morejo zadeti in jim nemirno morje Rokavskega preliva ne škoduje. Priplazili se bodo z bliskovito naglico k angleškim ladjam in jih ali potapljali ali pa vsaj skušali poškodovati. Admiral je dejal, da ima Nemčija veliko število teh čolnov in upa, da bo z njimi nasprotnika ugnala.

Japonski zunanji minister napoveduje nov obraz sveta

O priliki vzhodnoazijskega kongresa je imel japonski zunanji minister Arita po radiu govor, v katerem je med drugim dejal, da je ne samo očitno, da bo izid sedanje vojne spremenil splošno politično in gospodarsko lice vsega sveta. Pripomnil je še naslednje: Svet je danes na zgodovinskem razpotju. Kdor koli pozna japonsko zgodovino, se zaveda, da usode japonskega naroda ni mogoče ločiti od usode azijske celine, v prvi vrsti od usode Kitajske. Tudi sedanje glavno poslanstvo japonskega naroda je obnova in preureditev Daljnega vzhoda. Narodnosocialistična Nemčija je uspela nadaljevati svojo složno in nezlomljivo enotnost, ki je v sedanji vojni dosegla tolike uspehe. Nemškemu narodu se je to posrečilo zaradi tega, ker je pristal na to, da se je združil pri neutrudljivem delu dan in noč. En narod, ena država, en voditelj.

Prestrašiti jih je treba

Bernard Shaw je dejal o sedanjem položaju naslednje: Dokler se Angleži ne prestrašijo, ne mislijo in ne delajo drugega, kakor da se bavijo s športom. Viljem II. je napravil veliko napako, ko je prestrašil Angleže. Enako so slabo napravili Nemci sedaj, da so prestrašili Angleže. Znova bo mogel videti svet, česa so zmogni Angleži, kadar so pošteno prestrašeni.

Zakaj se je Leopold vdal

Švicarski časopis »Neue Züricher Zeitung« nadaljuje z razglabljanji o vzrokih, ki so kralja Leopolda dovedli do tega, da je zapovedal svoji armadi, naj položi orožje. List pravi, da so Angleži in Francozi svoje pomožne armade poslali v Belgijo s predpostavko, da je Belgija zares vse storila, da bo svojo neutralnost branila, to je, da je svojo mejo vsaj toliko utrdila,

da se ne bo podrla ob prvem sunku, vsaj tako dolgo, dokler zavezniki ne pridejo do te črte in podprejo belgijsko vojsko. Toda Belgija tega očividno ni storila. Izdajstvo belgijske armade sredi najhujših bitk je bilo plačilo, ki so ga zavezniki sprejeli za svoje slepo zaupanje. List pravi nadalje, da je Leopold zaveznike poklical na pomoč, ne da bi oklical splošno mobilizacijo. Leopold da je zaveznikemu vrhovnemu poveljstvu naložil tako hude pogoje, da so že od prvega početka ves vojni načrt zameglili in odprli pot težavam, ki so se pozneje izkazale resnične.

Kralj Leopold da je hotel sam osebno poveljevati vsem zaveznikiškim četam v Belgiji in da so ga komaj pregovorili, da se je podredil francoskemu generalu, in še to je storil s stisnjenimi zobmi. Leopold da je končno zahteval od zaveznikov, naj na vsak način branijo Anvers in je vprav zaradi tega moral Gamelin ukazati umik zaveznikiških armad več dni pozneje, kot je prvotno mislil skladno s svojimi načrti. Umik je bil zaukazan šele 15. maja. Razvoj je pokazal, da je bilo to prepozno in da je pripomoglo h končni nesreči. List piše končno tudi to, da so v ozadju politični razlogi in bi bilo potrebno dognati, pod kakšnimi neposrednimi političnimi in čustvenimi vplivi je bil kralj Leopold. Ali morda kapitulacija 28. maja ni le končni prikaz politike, ki jo je prvič razodel leta 1936, ko je javno in osorno nastopil proti Angliji in Franciji, tako osorno, da je Francija morala od takrat naprej začeti utrjevati belgijsko mejo.

Večina belgijskega parlamenta in senata, zbrana v Franciji, je kralja Leopolda odstavila in sklenila, da nadaljuje borbo na strani zaveznikov do zmagovitega konca.

Nemško vojno poročilo

Vrhovno poveljstvo poroča: Odpor zadnjih ostankov francoske armade na severozahodu Francije je bil strt. Naše čete so začele čistiti vso pokrajino okrog Lillea. Pri tem smo ujeli 25.000 ujetnikov samo v tej pokrajini. Napade proti ostankom angleške armade v Dunkerque nadaljujemo uspešno z dveh strani, čeprav se sovražnik močno upira in so ozemeljske prilike neugodne. Naše letalstvo je kljub slabemu vremenu bombardiralo sovražnika pri vkrcavanju in je tudi poseglo v boj skupno s suhozemsko armado. Naša letala so potopila pet prevoznih ladij, tri vojne ladje in 10 prevoznih ladij pa hudo poškodovala. Naša podmornica je nedaleč od Ostende torpedirala sovražno vojno ladjo. Na južni fronti so sovražni oklopni napadi pri Abbeville ostali brez uspeha. V protinapadu smo zavzeli vse izgubljene postojanke. Sovražne izgube v zraku znašajo v enem dnevu 45 letal, medtem ko smo izgubili sami 9 letal.

Kaj pravijo Francozi

Položaj zaveznikov se 31. maja pri Dunkerque ni poslabšal. Lahko se reče, da se je celo izboljšal, to pa zaradi organizacije, ki jo je izvedel admiral Adrial. Obramba utrjenih črt je sedaj dobra, posebno odkar so prišli oddelki armade generala Priouxa, ki so takoj zasedli odkazane jim postojanke. Ti oddelki so rešili ves svoj vojni material. Vkrčevanje čet se nadaljuje skoraj normalno, seveda sredi zelo hudih bojev. V Dunkerque je sedaj zadosti moštva, orožja, municije in hrane, tako da se bo posadka še lahko precej časa držala. Zaenkrat vrhovna vojaška oblast še ni objavila svojih nadaljnjih namenov in ni znano, če hoče Dunkerque potem, ko je odpeljala svoje glavne

sile nazaj v Anglijo, odnosno v Francijo, popolnoma zapustiti ali če ga misli stalno držati.

Vkrčevanje zaveznikiških čet v Dunkerque traja dalje in uspešno. Nekaj večjih edinice armade generala Priouxa je že prišlo v Dunkerque, kakor je to bilo sporočeno, ter so zavzele postojanke pri obrambi utrjenih črt okrog mesta. Drugi del njegove armade pa se še ni prebil skozi nemško ozemlje in na merodajnih vojaških mestih menijo, da je ta del armade prišel v velike težave. Nemci ne razpolagajo s sredstvi, da bi Dunkerque napadli od morské strani. Zato pa ga neprestano bombardirajo. Njihova letala tudi polagajo mine pred pristaniščem. Poslali so tudi nekaj malih bojnih čolnov, ki so poskusali torpedirati prevozne ladje. Toda prometa ne morejo ovirati. Na eni strani prihaja hrana in orožje, na drugi strani pa odhajajo vojaški transporti proti Angliji v najboljših okoliščinah.

Kaj pišejo angleški listi

Ministrstvo za letalstvo sporoča, da so angleška letala oni dan uspešno bombardirala nemške motorizirane oddelke. Namen akcije angleških letal je bil v prvi vrsti ta, da se prepreči napredovanje sovražnika in da se olajša umik zaveznikiških čet. Vremenske razmere so bile zelo neugodne. Navzlic temu je bilo zbitih v toku tistega dne 12 sovražnih bombnikov. Eno angleško letalo se ni vrnilo v oporišče. Angleška letala so izvršila tudi daljše polete ter so bombardirala vojne naprave v severozapadni Nemčiji. Letalsko ministrstvo sporoča iz Londona: Oni četrtek in petek so letala našega pomorskega letalstva v sodelovanju z obalskimi letali izvedla napade na sovražna zbiranja čet in na motorizirane kolone na cesti pri Nieuportu in ob belgijski obali. Kakor pripovedujejo piloti, je bila neposredne zadeta motorizirana kolona, ki so jo spremljali motociklisti. Druge bombe so zadele neposredno tovrne avtomobile, ki so vozili čete in živč. Razen tega so naši bombniki zasuli s bombami neko vas, ki so jo Nemci zasedli. Za časa operacij so sovražne protiletalske baterije stalno streljale na naša letala, toda nobeno naše letalo ni bilo zadeto.

Naj se zgodi božja volja

Te dni je imel angleški ministrski predsednik Churchill v radiu govor, v katerem je med drugim dejal, da bi bilo nespametno, ako bi resnost položaja na bojiščih podcenjevali. Toda še bolj nespametno bi bilo zaradi tega položaja izgubljati glavo in verovati, da je mogoče dobro pripravljeno in sijajno oskrbljeno armado poraziti kar z enim samim udarom in z motoriziranimi oddelki. S polnim zaupanjem smemo gledati na trdnost fronte v Franciji, je dejal Churchill, v prepričanju, da se bo v kratkem uveljavila odpornost angleško-francoskih čet. Dosedanje borbe so pokazale odličnost zaveznikiškega letalstva. Izgube so do sedaj v razmerju 3:1. Nasprotnik trikrat več, kakor mi.

Naloga zaveznikov pa ni samo, dobiti sedanjo bitko, ampak dobiti morajo vso vojno. Anglija in Francija sta odločeni nadaljevati vojno do zmage. Nikdar ne bosta klonili pred nasprotnikom, pa naj bo cena končne zmage še tako visoka in trpljenje, ki nas čaka, še tako hudo. Nato je Churchill napovedal, da bodo zavezniki prešli na napad in da bo položaj kmalu drugačen. Toda, tako je menil Churchill na koncu svojega govora, kakor hitro bo položaj v Franciji rešen, moramo pričakovati najhujšega nemškega udara na Anglijo. Na ta na-

Dobro poznana

kvalitetna cikorija

pad smo pripravljene. Pripravljene smo sprejeti vse težave, vse trpljenje, doprinesiti vse žrtve, da ga odbijemo.

Možje in žene v Angliji bodo ponosni, da so z nevarnostjo, ki so jo sprejeli nase, razbremenili delo naših vojakov na fronti sami, našim letalcem v zraku in našim mornarjem na morjih. Toda zbrati bomo morali vse sile. Za to nam je pa potrebno hitro več letal, hitro več tankov, hitro več municije. Vse mora biti na razpolago za boj. Prišla bo bitka za Anglijo, za vse, kar imamo, za vse, kar sedaj živimo. Nič ne bo igralo nobene vloge, ne imetje, ne življenje, da napad odbijemo. Francija je poslala zagotovila, da se bo borila do konca, naj bo bridek ali pa slaven. Tako bomo storili tudi mi. Nastopila je ena najbolj usodnih dob v zgodovini Anglije in Francije. Za nami že stoje narodi, ki so že izgubili svobodo. Za nas in za vse pa mora priti dan, ko bo njihova svoboda varna. Borili se bomo. Boljše je poginuti, kakor priti v suženjstvo. Naj se zgodi božja volja!

Zadnje vesti

Francozi poročajo: Vsi nemški napadi iz zraka in s kopnega proti Dunkerqueu z namenom, da bi preprečili umik zaveznikiške vojske čez Rokavski preliv, so bili v hudih bojih odbiti. Dunkerque in okolica sta trdno v rokah zaveznikiške armade.

V londonskih vojaških krogih trdijo, da je bilo dostej odpeljanih iz Francije do 80% vseh angleških čet, ki so se bojevale na belgijskem bojišču.

Uradno poročilo nemškega vrhovnega poveljstva dne 2. junija javlja: Nemški pritisk okoli Dunkerqueja se je še zožil. Naše čete so zasedle pristanišče Nieuport in dospele do 10 km pred Dunkerqueom. V roke so dobile veliko plena in ujetnikov, število obojega pa še ni ugotovljeno. Na južnem delu bojišča ni bilo nobenih pomembnejših dogodkov. Naše letalstvo je napadlo prevozne sovražne vojske iz Dunkerquea. Pri tem so bile potopljene štiri sovražne vojne ladje in 11 prevoznih parnikov, s skupno 54.000 tonami. Poškodovanih pa je bilo 14 vojnih ladij, med njimi dve križarki, 6 torpednih rušilcev itd. ter 38 prevoznih parnikov s 160.000 tonami. Naši torpedni čolni so napadli v belgijskih vodah 4000 tonski prevoznik in ga potopili. V osmih dneh je nemško letalstvo izgubilo vsega skupaj 58 aparatov, 14 pa jih pogrešamo.

KAJ JE NOVEGA

DOMAČE NOVICE

d Dom slovenskih časnika je blagoslovil 2. junija v Ljubljani stolni prost g. Nadrah v navzočnosti časnika in mnogih drugih odličnih osebnosti. Govoril je tudi ban g. dr. Natlačen in rekel: Slovenskim časnika od srca čestitam in izražam željo, da bi bil novi dom prijeten in topel tako za tiste, ki so danes navzoči, kakor tudi za vse vaše tovariše, in sicer danes in vselej. Zmaj vodite časniki med seboj srdite borbe, ko pa stopite v svoj dom, pustite zunaj orožje in razprtje. Tu naj vas družijo skupni stanovski interesi, družil iskrena in plemenita želja, da bi z združenimi močmi še bolj koristili in služili svojemu narodu in domovini! To je moja čestitka k vašemu današnjemu prazniku.

d Letošnji ljubljanski velcsejem je preložen za nedoločen čas.

d Ure, nakit za birmo, Čuden, Prešernova ulica 1.

d Sprejem v konviktu. V dijaški konvikt križniškega reda v Ljubljani se sprejemajo zdravi in nepokvarjeni fantje, ki se žele posvetiti duhovniškemu stanu v križniškem redu. Obiskujejo drž. klasično gimnazijo ali I. drž. realno gimnazijo v Ljubljani. Dijaki za prvi gimnazijski razred lahko napravijo sprejemni izpit na katerikoli gimnaziji. Sprejemajo se tudi dijaki v ostale razrede. Vsa potrebna pojasnila daje redovno predstojništvo. Prošnje za sprejem naj se pošljejo na naslov: Predstojništvo križniškega reda, Križanke, Ljubljana.

d Pri zaprtju ali pri motnjah v prebavi vzemite zjutraj na tešče kozarec naravnega »Franz-Josefa« vode.

d Živinski sejmi so v Ljubljani zopet dovoljeni. Z ozirom na stanje slinavke in parkljevke v dravski banovini je izdala banska uprava dne 25. maja t. l. dovoljenje, da smejo biti v Ljubljani zopet živinski sejmi. Zato bodo

odslej v Ljubljani živinski sejmi kakor običajno vsako prvo in tretjo sredo v mesecu na sejmišču poleg mestne glavnice na Poljanski cesti. V primeru pa, da pade sredo na praznik, bo sejem že v torek. Prvi sejem je bil dne 5. junija.

d Novi kovanci po 10 dinarjev. Tudi srebrne kovance po deset dinarjev je začela jemati iz prometa Narodna banka z 31. majem letos. Srebrni »kovači« bodo v veljavi še do dne 31. avgusta, ko bodo postali neveljavni in jih bo zamenjavala le še Narodna banka, odnosno državni denarni zavodi v nadaljnjih treh mesecih. V promet pa bodo dani novi kovanci iz čistega niklja, ki bodo nosili profil kralja Petra II. in bodo na tej strani imeli v cirilici napis »Kraljevina Jugoslavija«, na zadnji strani pa bo napis 1938 in številka »10«.

Pozor!

Darmol, sredstvo za odvajanje se često potvarja. Radi tega pazite pri nakupu, da nosi vsaka tableta besedo Darmol in zarezno v obliki črke I. Zadržajte samo originalni Darmol.

DARMOL

Reg. No. 1. B. 7064/38

d Slovenski sadjarji in vrtnarji so zborovali te dni v Mariboru. Sadjarsko in vrtnarsko društvo šteje 320 podružnic in 12.168 članov. Podružnice so imele 39 drevesnic z 31.260 drevesci. Lani so zasadili člani 38.054 drevesc. Sadnih sušilnic je na področju banovine 322. Pridno so delovali drevesničarski in sadjarski odsek, okrajna okrožja, odbor za postavitve spomenika Fr. Pirca, lepo se širi in krepi društveno glasilo »Sadjar in vrtnar«, izpopolnile so se nekatere vrzeli z izdajo novih knjižnih prevodov, zbori podružnic pa so pokazali povsod veliko delavnost. Pregled denarnega poslovanja in premoženjskega stanja v l. 1939

Tisti, ki bodo izpit naredili, s tem še niso sprejeti v zavod, ampak se morajo po izpitu predstaviti vodji zavoda in mu oddati še posebno pismeno prošnjo za sprejem v zavod.

Učenci, ki bodo prebili sprejemni izpit na kaki državni gimnaziji, lahko prosijo za sprejem v zavod meseca julija. Prošnji za sprejem prilože spričevalo o dovršeni ljudski šoli s potrdilom o opravljenem sprejemnem izpitu ter rojstni in krstni list. Najbolje je, da prinese te listine osebno v spremstvu staršev ali njihovih namestnikov k vodstvu zavoda.

Prav tako lahko prosijo meseca julija za sprejem v II. ali višji razred dijaki z drugih klasičnih gimnazij. Prinesti morajo osebno vodstvu zavoda pismeno prošnjo s prilogami, zadnje šolsko spričevalo in rojstni list.

Letno plačilo se določa po izpričevalu in premoženjskih razmerah. Plača se lahko tudi z živežem po tekočih tržnih cenah. Vsa druga pojasnila glede obleke, knjig, šolskih potrebščin itd. se dobé ob zglasitvi v zavodu.

Vodstvo zavoda sv. Stanislava v St. Vidu nad Ljubljano.

je podal društveni blagajnik Josip Verbit. Društvo je imelo lani 496.498 dinarjev izdatkov in prav toliko dohodkov. Čisto premoženje društva je znašalo 90.049 din (večinoma v blagu). Sklad za Pirčev spomenik izkazuje 7769 dinarjev. Proračun za leto 1940 predvideva 352.926 din dohodkov in prav toliko izdatkov.

d Prvi naš parnik v Rusijo. Dne 2. junija je odplul iz grške luke trgovski parnik »Lovčen«, ki je last »Zetske plovitbe«, katere vzdržuje stalno zvezo z Grčijo, Bolgarijo in Romunijo. Odpotoval je v rusko luko Odese, kjer bo vkrcal prvi tovor za Jugoslavijo. Za desetletja ni noben naš parnik potoval v ruske luke.

d Važno opozorilo. Od Delavske zbornice v Ljubljani smo prejeli: Ker pripada po uredbi o podpiranju družin vojnih obveznikov, ki so vpoklicani na vojaške vaje, predvidena podpora za ženo in otroke le od dneva vloženega prošnje, za nazaj od dneva vpoklica pa se more izplačati le v izrednih primerih velike stiske, opozarjamo še enkrat vse opravilce, da ne odlašajo z vložitvijo prošnje, marveč jih vložijo še isti dan, ko je vojni vpoklicanec nastopil vojaško vajo. Prošnje se vlagajo na pristojni občini.

d Ženske sprevodnice na tramvaju so dobile te dni v Novem Sadu.

d Ban banovine Hrvatske je imenoval prosvetni svet banovine in mu za predsednika postavil znanega profesorja na trgovski visoki šoli dr. Ivšiča. Ostali člani prosvetnega sveta pa so vseučiliški in gimnazijski profesorji, zastopnik učiteljstva, zastopnik Seljačke sloge, zastopniki katoliške Cerkve ter muslimanski iman iz Zagreba. — Tudi slovenska banovina lastni prosvetni svet nestrpnost pričakuje.

d Za trafikante. Trafikantje so se stalno potegovali za povišanje odstotka, katerega dobe za prodajo tobaka. Sedaj se jim je posrečilo doseči, da je generalno ravnateljstvo državnih monopolov predložilo finančnemu ministru v podpis odločbo, da bodo trafikantje odslej dobivali od tobaka 6% dohodek in ne več 5% kakor doslej. Posebno mali trafikanti bodo tega povišanja veselili. Obenem je bilo rečeno, da se zaradi tega tobak v prodaji ne bo nič podražil.

d 18 gadov je pobil. Iz Banjaluke poročajo, da so vroči dnevi izvabili kače iz njihovih skrivališč. Posebno veliko kač mora biti okoli Bosanske Grahevo. Tam je mlad pastir našel pod velikim kamnom, ki ga je iz radovednosti privzdignil, ogromen klopčič gadov, iz katerega so sikale številne glavice kakor majhni zmaji. Pastirček je neustrašeno začel pobijati to gadjo zalego. Ker so bili gadje medseboj zviti, ga niso mogli pičiti. Osemnajst gadov je pastirček pobil, ostali so ušli. Pobite gade je pastir obesil na palico in vaščani so se sveda zelo čudili, ko je prišel domov s tako bogatim plenom.

d Monopol na domači pridelek volne bo dobila Privilegirana izvozna družba. Uredbo v tem smislu so v ravnateljstvu za zunanjo

Pri sv. Primožu nad Kamnikom bo v zgodovinsko in umetniško zanimivi cerkvi v soboto, 8. in v nedeljo, 9. junija cerkveno opravilo. V soboto zvečer bo pridiga in litanije, v nedeljo ob 6 in 10 sv. maša s pridigo in darovanjem. Hrib sv. Primoža pa je tudi krasna razgledna točka po naši lepi zemlji. Kogar mika lepota narave in umetnosti in kdor potrebuje priporočje velikih svetnikov-mučencev, naj porabi to priliko.

Sprejem v šolijski zavod sv. Stanislava

v St. Vidu nad Ljubljano

V zavod sv. Stanislava se sprejemajo telesno zdravi in нравno nepokvarjeni sinovi dobrih krščanskih družin, v prvi vrsti taki, o katerih je upati, da se bodo po končani gimnaziji posvetili duhovniškemu stanu. Prvi in poglavitni namen zavoda je namreč vzgoja duhovskega naraščaja.

Kdor hoče biti sprejet v prvi gimnazijski razred, mora napraviti prej sprejemni izpit ali na zavodski ali na kateri koli državni gimnaziji. Na zavodski gimnaziji bodo sprejemni izpiti dne 24. junija. Pripuste se samo oni, ki so se rodili v letih 1927 do 1930 in so ali bodo letos dopolnili najmanj 10 let ali največ 13 let.

Za sprejemni izpit je treba do 21. junija poslati prijavo, kolkovano z 10 din na ravnateljstvo školijske klasične gimnazije v St. Vidu nad Ljubljano. Prijavi se priloži: 1. spričevalo o dovršeni ljudski šoli, 2. rojstni in krstni list.

Domovina, vsi smo tvoji!

»Kres«, glasilo Zveze fantovskih odsekov, prinaša v zadnji številki pod gornjim naslovom na uvodnem mestu članek, kjer pravi, da od vseh odsekov uredništvo sprejema izjave, da so fantje na razpolago državi, da hočejo vsi sodelovati pri njeni obrambi, če bi jo kdo napadel. Nato pravi: »Danes moramo pri obrambi domovine res vsi sodelovati! Upamo, da bo naša država obvarovana vojnih grozot. Veliko, zelo veliko moramo za to moliti. Ne vemo pa, kaj je božja volja in kako božja previdnost vodi dogodke. Vsi se trdno zavedajmo, da je naša sveta dolžnost storiti vse, da ohrani-

nimo svobodo jugoslovanske države in da zato zastavimo tudi življenje. Naša neuklonljiva volja je ohraniti svojemu narodu politično, kulturno in gospodarsko svobodo v naši jugoslovanski državi. To sveto dolžnost so pripravljene spoznati z največjim pogumom in hrabrostjo naši bratje, ki so klicani na redno vojno službo. Mlajši in di. gi člani, ki bodo ostali doma, pa bomo z nič n anjšo odločnostjo in požrtvovalnostjo dali vso svojo moč, svojo organizacijo in svojo disciplino na razpolago za varstvo in obrambo domovine. Bodimo vsi pripravljeni!

trgovino že izdelali in računajo, da bo Prizad lahko letno prevzel od proizvajalcev po pet milijonov kilogramov volne. Povprečno se pridela v naši državi letno po 16 milij. kilogramov volne, od česar se doma porabi najmanj 10 milij. kilogramov. Ker pa je zaradi vojnih dogodkov uvoz tuje volne v našo državo skoraj pojenjal, bo poraba domače volne večja in bodo zato tudi pridelovalci skušali spraviti več volne na tržišče ob boljših odkupnih cenah.

d Lepi denarci. Cez 100 milijonov dinarjev so dobili bosanski sadjarji lani za svoje pridelke. Iz Bosne je šlo lani 1328 vagonov svežih sliv, 3000 vagonov suhih sliv, 68 vagonov marmelade, 870 vagonov jabolk in 13 vagonov orehov. Večinoma je šlo sadje v klinirinske države, le del posušenega sadja je šel v Anglijo, Dansko, Belgijo, Švico in v Egipt. Pravijo pa, da je v naši državi naprođaj še vedno okrog 500—800 vagonov suhih sliv.

d V dinarjih, ne v frankih. Ravnateljstvo za zunanjo trgovino je sklenilo s Francijo pogodbo za izvoz sto vagonov mesa. V tej pogodbi je bilo določeno, da bo plačano izvoženo meso v dinarjih in ne v franku, katerega vrednost v sedanjem vojnem času skače gor in dol.

d Nad 20 milijonov škode po povodnji. Komisija, ki je pregledala škodo, ki jo je povzročila zadnja povodenj v Adamičevem naselju v Novem Sadu, je ugotovila, da je visoka voda porušila 705 hiš, poškodovala 299 stanovanjskih poslopij ter da znaša povzročena škoda 21.377.800 din.

d Pri korpušentih ljudeh se izkaže naravna »Franz-Joselova« grenka voda kot zanesljivo in prijetno delujoče sredstvo proti zaprtju, katere se uporablja brez posebne di-jete. »Franz-Joselova« grenka voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in trgovinah z mineralnimi vodami.

Reg. po min. soc. pol. in nar. zdr. S-br. 12453, 23. V. 32.

IZ DOMAČE POLITIKE

p Popolno zaupanje ljudstva. Mednarodni zapleti so potisnili popolnoma v ozadje naše domače dogodke in se časopisje v veliko večji meri posveča stališču naše države do dogodkov, ki bi se utegnili še zgoditi in kateri bi utegnili zadeti tudi našo državo. Vsi listi brez izjeme povdarjajo, da bi vsaka nevarnost našla vso našo državo strnjeno in pripravljeno na vse žrtve. Vse jugoslovansko ljudstvo zna ceniti svojo državo in zato jo bo znalo tudi z vsemi svojimi silami braniti. Tako piše tudi

VINA dolenska, štajerska in sploh vseh vrst, kupite pri **CENTRALNI VINARNI** v Ljubljani.

muslimanska »Pravda«, ki pravi, da bodo vsi dali domovini tisto, kar ona od njih zahteva. Ljudje, ki vodijo usodo Jugoslavije, uživajo polno zaupanje vsega ljudstva.

p O gospodarskih odnošajih z Nemčijo je naš zunanji minister dr. Marković pri podpisu zapisnika o zasedanju jugoslovansko-nemškega stalnega gospodarskega odbora povedal tudi tole: Izpremenjene razmere na vsem svetu so izpremenile tudi pogoje, če ne tudi naloge njunega dela in vplivale na medsebojne potrebe in na možnosti za njih ureditev, možnosti, pri katerih je predvsem treba imeti zaupanje drug v drugega. Jugoslovansko-nemški stalni gospodarski odbor je končal svoje deseto zasedanje s podpisom zapisnika, ki določa temelje bodoče trgovine med našo državo in Nemčijo. Zadosti je, če povem, da smo kljub bistvenim izpremembam v mednarodnem gospodarskem razmerju mogli ostati na dosedanjih temeljih, ki jih nismo na nobenem področju naše medsebojne trgovine bistveno izpremenili. Tudi v načinu plačevanja in v blagovnem prometu ni izpremembe. Obseg naše medsebojne trgovine se ni povečal, ampak se ravna po obojih možnostih. Stremeli smo torej samo za tem, da se olajšajo in prilagode današnjim razmeram pogoji pri izvozu med Jugoslavijo in Nemčijo. Tako lahko rečemo, da so se gospodarska pogajanja z Nemčijo končala tako, da smemo biti z njihovim rezultatom zadovoljni. To nas navdaja z upanjem, da bosta obe državi tudi v bodoče znali najti način, da se bosta s popolnim uspehom sporazumeli na področju gospodarskega sodelovanja in medsebojnega izpopolnjevanja, za kar imamo toliko ugodnih pogojev v njunem obojnem gospodarstvu.

NESREČE

n Ko so bili dijaki na izletu blizu Moravč, je gad pilil Janeza Rotarja, ki so ga prepeljali v ljubljansko bolnišnico.

n Velik mlin uničil požar. V Petrovgradu je 28. maja zgorel parni mlin, last delniške družbe »Domovinski mlin«, ki je spadal med največje mlina v Banatu. Ogenj je veliko poslopje popolnoma uničil. Zgorele so tudi velike zaloge žita in moke. Škoda se ceni na 10 milijonov din.

n Z avtomobilom, v katerem je spremljal prevoz krste s truplom svoje žene, se je ponesrečil četniški vojvoda Rista Mladenović iz Klenika pri Kumanovu. Pred nekaj dnevi mu je zbolela žena in dal jo je prepeljati v skopljansko bolnišnico. Tam so jo operirali, toda operacija se ni posrečila in žena je umrla. Mladenović je dal truplo prepeljati na svoj dom, toda spotoma se je avtomobil, v katerem se je

Sistem ODOLA Jamči zdravje in zdrave zobe - anti-septična, aromatična ustna voda je čuvar Vašega zdravlja. Zobna krema Odol odstranjuje kamen in je naj-milejše sredstvo za lesk Vaših zob.

vozil Mladenović, na nekem ovinku prevrnil. Mladenović je odnesel težke poškodbe in jim nazadnje tudi podlegel. Mladenović je bil v vseh srbskih osvobodilnih vojnah četnik in je bil za svojo hrabrost večkrat odlikovan. Nazadnje je bil župan v svoji rodni občini.

† Poloni Jemec v slovo

*Vsa srečna, blažena si zdaj, Polona!
Kontala si življenja grenko pot.
Bila si prosta vseh posvetnih zmot,
zato Te ventá že nebeška krona.*

*Nikdár ni mámila Te moč demóna,
saj dan za dnem kreptal Te je Gospod.
Delila siromakom si dobrot,
da tujila se Tvoja je patrona...*

*Ob strani svojih dragih zdaj počivaš:
vesel Te je sprejel Tvoj rajni mož,
da srečo tam, kjer ni ločitve, vživaš.*

*In šopek sinjih, vonjajočih rož
naj vzklije tu, kjer mirno, tiho snivaš!
Nikdár, nikdar pozabljena ne boš...*

A. Davčar.

NOVI GROBOVI

m Umrli so: v Belgradu soproga načelnika ministarstva v p. Josipina Keršovan, v Zagorju ob Savi Antonija Hočevan, v Cirkovcih na Dravskem polju trgovec Ivan Korže, v St. Ilju v Slov. goricah Tatjanica Sevšek. — V Ljubljani so odšli v večnost Marija Ogrine, Edvard Voltman in Ana Pečenko roj. Grom. — Naj počivajo v miru!

Ožji stiki z Rusijo

Dne 31. maja je prispelo v Belgrad sovjetsko odposlanstvo, v katerem so bili sovjetski poslanik v Sofiji Anatolij Josipovič Lavrentijev, ataše sovjetskega poslanstva Trinov, zastopnik agencije Tass Vladimir Aleksandrovič Morozov in uradnica sovjetskega poslanstva v Sofiji Nađežda Strigo. Odposlanstvo je dospelo v Belgrad radi izmenjave potrdilnih listin nedavno sklenjenega jugoslovansko-sovjetskega sporazuma o trgovini in plovi. Sovjetski poslanik v Sofiji Lavrentijev je v spremstvu tajnika zapisnika dr. Šišiča obiskal maršalata dvora in se vpisal v dvorne knjige. Nato je odšel v pisarno kr. namestništva, kjer je pustil svojo posetnico. Potem je Lavrentijev obiskal zunanjega ministra dr. Aleksandra Cincar-Markoviča in se je pomudil v razgovoru z njim eno uro. Nato je Lavrentijev obiskal predsednika vlade dr. Dragišo Cvetkoviča in končno podpredsednika dr. Mačka.

Po razgovoru s sovjetskim poslanikom Lavrentijev je podpredsednik dr. Maček na vprašanje časnika, kaj jim lahko pove, izjavil: Ne morem povedati drugega kakor to, kar sem rekel poslaniku samemu namreč, da mi je izredno ljubo, ker ga lahko pozdravim ne samo kot zastopnika Sovjetske Rusije, ampak tudi kot zastopnika bratskega ruskega naroda, in sicer v imenu kr. Jugoslavije in v imenu hrvatskega naroda, ki ga tu zastopam. Ob 12 je Lavrentijev obiskal trgovinskega ministra dr. Andresa in se pomudil v razgovoru z njim 10 minut. Po odhodu Lavrentijeva iz sobe trgovinskega ministra je minister Andres izjavil časnika: Ljubo mi je, da sem imel priložnost zmenjati z zastopnikom Sovjetske Rusije nekaj prijaznih besed.

Popoldne je sprejel sovjetskega poslanika tudi knez-namestnik Pavle.

starosti: dve tretjini 3.50, ena tretjina 3.75 dia na uro. Kakor znano, posreduje v tej stvari ban dr. Natlačen, ki je obljubil delavstvu svojo pomoč, pa je upati, da bo prišlo do sporazuma med obema strankama.

d) Letošnji lavantinski novomašniki. Dne 7. julija bodo posvečeni v mašnike naslednji gojenci V. in IV. letnika lavantinskega knezskoškofijskega duh. semenišča: Iz V. letnika: Aužnar Mirko od Sv. Jurija ob juž. železnici, Brezigar Viktor iz Braslovč, Fekonja Franc, rojen v Gor. Radgoni, stanuje v Mariboru, Kasesnik Ivan iz Šoštanj, Kolenko Ivan iz Crensovec, Luskar Jožef od Sv. Vida na Planini, Merc Viktor od Sv. Trojice, rojen v Krnjevi, stanuje v Celju, Sovinšek Jožef iz Nove Stille. — Iz IV. letnika: Arah Albert iz Starega trga, Goričan Henrik iz Slov. Bistrice, Kocmut Janez od Sv. Andraža v Slov. goricah, Roblek Peter iz Solčave, Varga Ludvik iz Bogojine. Istočasno bo posvečen v Ljubljani lavantinski bogoslovec Pajk Janko iz Maribora, ki študira V. letnik bogoslovja na teološki fakulteti v Ljubljani.

d) Strašna toča je uničila polja v pet župnijah v Slov. goricah. Prizadete so: Toča je oklestila vse kraje, ki leže med Muro pri Cankarju pa navzdol do bližine Pesnice ter na zapadu nekako do železniške proge Maribor—Št. Ilj. Prihrumela je tudi na zapadno stran proge ter padala in Kungoti in Svečini, vendar tam ni povzročila take škode. Usodno je zbita južnozpadni del župnije Marije Snežna, del župnije Sv. Ana, skoraj ves Sv. Jurij v Slov. goricah, najhuje pa občini Matna in Partine, potem skoraj zelo župnijo Sv. Jakob v Slov. goricah in velik del župnije Jarenina. Pri Mariji Snežni, pri Sv. Juriju in pri Sv. Jakobu ležijo še danes celi kupi toče, tako na visoko jo je nametalo. Uničeni so dobesedno vsi vinogradi, sadonosniki, zimski posevki, trava pa je zbita čisto v tla, tako da ne bo nobene kornje. Letos bo še huje pomanjkanje krme kakor lani, dasi so morali konec letošnje zime živini pokladati v teh krajih že stolčeno rojje iz vinogradov. Letos pa živine sploh ne bodo mogli več rediti.

d) Nova tovarna v Dravski dolini. Bivši poslanec, veleindustrijalec Benko Josip v Murški Soboti je kupil v Bistrici pri Limbušu posestvo Franca Pajenka, trgovca iz Zalca. To posestvo leži ob potoku Bistrica v bližini železniške postaje. Gosp. Benko namerava na tem posestvu zgraditi novo moderno tovarno mesnih izdelkov. Ker je vodotok potoka Bistrica zelo močan, se bavi Benko tudi z načrti, da napravi na potoku svojo elektrarno. Poleg tega bo napravil tudi velik vodovod v vznožju Pohorja, ki bo dajal toliko vode, da bo preskrbljena tudi cela vas z zdravim pitno vodo. Lega, na kateri bo tovarna stala, je zelo ugodna, ker leži zemljišče bolj na samem izven naselja ter je ta prostor kot nalašč za mesno industrijo. Ker je kupna pogodba že potrjena, namerava Benko že letos pričeti s predpripravami za gradnjo tega velikega podjetja.

d) Goreča streha ga je zasula. Pri posestniku Rajmudnu Ferlincu v Vukovskem dolu se je vžgala hiša. Goreti je začela slamnata streha pri dimniku ter je bilo celo poslopje v ognju, še preden so se domači prebudili. Rešili so si v zadnjem hipu golo življenje. Hišni gospodar, ki je reševal svoje, je zadnji zbežal iz gorečega poslopja, pa ga je na pragu zasula goreča slamnata streha. Močno se je opekeli zlasti po nogah. Škode je okrog 27.000 dinarjev.

d) Sedem oseb se zaprli orožniki v Smartnem ob Paki zaradi velikih tatvin lesa iz raznih skladišč. Lesni trgovci so oškodovani za 12.000 din.

d) Steklega psa so ubili na Dolu. Bil je last trgoveca Šoperja. Zaradi tega je razglašen strog kontumak za pse in mačke v občinah Dol-Hrastnik, Loka in Trbovlje.

d) Kot prva pomoč poškodovancem po toči v občinah Jelki, Sv. Ani, Sv. Juriju in Sv. Jakobu v Slovenskih goricah je gosp. ban odobril znesek 80.000 din in 9 vagonov hrane, krme in semena. Pomoč je že na potu.

d) Stavka gradbenih delavcev. Ono soboto so začeli stavkati gradbeni delavci v Ljubljani. Kmalu nato so jim sledili še njihovi mariborski tovariši. V stavko je stopilo v Mariboru okrog 600 stavbinec, ki so bili zaposleni pri raznih večjih in manjših novih gradnjah v mestu in neposredni okolici. V soboto se je vršilo na teh stavbah glasovanje glede stavke, pa je bilo 90% delavcev za stavko, 8% proti, 2% pa sta se glasovanja vzdržala. Stavka je na pod-

lagi tega sklepa popolna. Vzrok stavke je isti kakor v Ljubljani — delavci zahtevajo povišanje urne mezde za en dinar, dočim ponujajo delodajalci 50 par. V Mariboru so dobivali stavbinci mezdo na podlagi lansko leto za področje naše banovine sklenjene kolektivne po-

Zahvala

Dne 21. aprila t. l. mi je pogorel kozolec. Zavarovalna družba „Jugoslavija“, ki sem bil pri njej zavarovan je takoj izvršila cenitev in mi vso škodo plačala v mojo popolno zadovoljnost, ter zaradi tega domaćo zavarovalnico »Jugoslavija« vsakomur toplo priporočam. — Matena, dne 3. junija 1940.

Martin Strle. l. r., posestnik.

godbe, ki uvršča Maribor v I. b razred. Na ta način so imeli v Mariboru stavbinci sledeče mezde: zidarji in tesarji po treh letih končane učne dobe na vsaki stavbi ena tretjina 5.50 din, druga 5.75 din in tretja 6 din na uro. Zidarji in tesarji, katerim še ni pretekla triletna doba po izučenju: ena tretjina 4.75, druga 5, tretja 5.25 din na uro. Pomožni delavci nad 18 let

Jugoslavija — temelj miru

Glasilo madžarskega zunanjega ministristva »Pester Lloyd« piše:

Važno dejstvo položaja Jugoslavije kot ključa za Balkan je tudi njen jasni in neobremenjeni mednarodni položaj. Zato je ne zanima niti napadalna, niti obrambna vojna drugih in se ni spuščala v pogodbe, ki bi nalagale kake vojaške obveznosti. Jasnega in neodvisnega vedenja Jugoslavije ne ovira nobeno miselnostno stališče, niti poroštvo. Jugoslavija služi edino lastnim koristim.

Pri takšnem stališču se je Jugoslaviji posrečilo že pred nekaj leti vzpostaviti dobre stike z vsemi velikimi državami in z vsemi sosedi. Začetek vojne je Jugoslavijo dobil obkroženo s samimi prijateljskimi državami. Od tedaj pretekli meseci niso prinesli poslabšanja v tem oziru. To dejstvo je pripomoglo, da Jugoslavija med vsemi balkanskimi državami zavzema položaj ključa za Balkan. Iz vseh teh razlogov Jugoslavijo lahko smatramo najbolj nevtralno državo na balkanskem polotoku. Svoje nevtralnosti ni samo slovesno izpovedala, temveč jo tudi najstrožje drža. Zato o njeni

nepristranosti v nobenem oziru in z nobenega stališča ne more nihče dvomiti, in Jugoslaviji ni dozdaj nobena vojskujoča se stran zamerila ničesar.

Jugoslavija je dala vsem državam zagotovilo o svoji nevtralnosti. To je tehtna in odločna nevtralnost. Toda čisto gotovo je, da bi se Jugoslavija najodločneje postavila v bran, če bi jo napadel kdorkoli. Sedanje zboljšanje položaja, ki se opaža glede položaja na Balkanu, z jugoslovanskim nevtralnim vedenjem samo pridobiva. Razumljivo je, da pod takimi okoliščinami vsaka država hoče z Jugoslavijo vzdrževati najboljše zveze.

Jugoslavija pa si tudi sama prizadeva, da ostane v svojem dosedanjem položaju nevtralne države in da se tudi stvarno približa ostalim državam v jugovzhodni Evropi. S takšno dosledno in miroljubno politiko bo Jugoslavija ne samo mogla ohraniti svoj položaj ključa na Balkanu, temveč bo po vsej verjetnosti ostala še dajle temeljni kamen miru na evropskem jugovzhodu.

RAZGLED PO SVETU

SLOVAŠKA

s Zakon o manjšinah. Slovaški parlament je sprejel zakon, ki uvaja politične organizacije narodnih manjšin. V organizacije se sprejemajo pripadniki narodnih manjšin, ki so slovaški državljani. Njihovo delovanje nadzira notranji minister, ki sme delovanje omejit do oblike, kakršno dovoljuje pristojna materna država slovaški narodni manjšini. Manjšinska stranka, ki prekorači svoja pravila ali se ne pokori stavljenim ji pogojem ali deluje proti obstoju slovaške republike, se sme tudi ukiniti. — Novi zakon nudi ugodnosti predvsem madžarski in ukrajinski narodni manjšini, dočim uživa nemška narodna manjšina svojo javnopravnost in svobodo že od oktobra 1938.

TURČIJA

s Priprave za vstop v vojno? Turški generalni štab ter zastopniki ministrstev, ki prihajajo v poštev za vojne priprave, so izdelali načrt za upravo in organizacijo države, če bi Turčija stopila v vojno. Načrt določa obsežno gospodarsko mobilizacijo in vsebuje med drugim tudi določilo, da nastopi ob razglasitvi splošne mobilizacije takoj vojno stanje po vsej državi. Turčija sama od sebe ne bo posegla v vojno, pripravljena pa mora biti, ker jo veže pogodba z Anglijo in Francijo, da poseže v vojno, če bi Italija skušala spremeniti sedanje stanje v vzhodnem delu Sredozemskega morja.

NEMCIJA

s Zlatomašniški jubilej msgr. V. Podgorca. Slovenska cerkvena v Celovcu se je na binkoštni ponedeljek odela v praznično obleko. Oltar je bil v rožah in zelenju, ob strani sta visela dva velika venca z zlatim križem in zlatima številkama >50<. Točno ob 9 je stopil pred oltar zlatomašnik kanonik msgr. Valent. Podgorc v spremstvu župniškega župnika in svetnika Krista Koschierja in slovenskega pridigarja g. Milloniga. S kora se je oglasila pozdravna pesem jubilarntu, nakar je g. župnik Koschier podal globoke misli o vzvišenem duhovnikovem poslanstvu in v slavljenecu orisal lik vzornega, za dušni blagor izročeniš ovčic vnetega pastirja. Med slovesno sv. mašo je povzel besedo zlatomašnik sam. Njegova izvajanja so izvenela v zahvalo Bogu, ki mu je velel služiti v petdesetletju njegovega mašništva. V četrtek, dne 16. maja popoldne se je v Mohorjevi hiši vršila slavnostna seja odbornikov Slovenske prosvetne zveze in Zveze koroških zadrug, katere se je udeležil tudi zlatomašnik. Zastopnika osrednjih organizacij sta v govorih orisala velike slavljenčeve zasluge za slovensko prosveto in zadržanostvo in nato g. zlatomašniku izročila vdanostno spomenico koroške slovenske družine s podpisanim voditeljev kulturnih in gospodarskih organizacij vse slovenske Koroške. Na mnogo let!

s Iz Korotana. Kakor poroča »Koroški Slovenec«, so nameravala razna slovenska kulturna društva prirediti slovenske materinske

proslave. Med drugim so se pripravljale te proslave v Bilčovsu, v Št. Tomažu nad Celovcem in v Brdu ter Melvičah, v Šmähelu pri Pliberku i. dr. Vse te proslave je deželna vlada prepovedala. Dovoljeni so samo občni zbori Slovenskih kulturnih društev. Tako se bosta namesto napovedanih materinskih proslav vršila samo občna zborja v Št. Tomažu nad Celovcem in v Št. Petru na Vašinjah, na Brdu pa se je moral preložiti tudi občni zbor, ker ima na ta dan stranka neko svojo prirediteljev. — Kakor poroča »Koroški Slovenec«, bo Slovenska prosvetna zveza v zadevi prepovedi slovenskih materinskih proslav posredovala pri odgovornih oblasteh in uspeh posredovanja objavila.

Za 22.000.000 dolarjev letal je izvozila Amerika v letošnjem mesecu aprilu.

Vatikanski radio je vsem katoličanom na svetu poslal prošnjo, naj molijo za mir.

Združene ameriške države naj dovolijo nabiranje prostovoljcev - letalcev za zaveznike, zahteva ameriška javnost.

Vlakovi Orient-ekspresa ne vozijo več čez Francijo, ampak samo na progi iz Milana do Carigrada.

Angleško ministrstvo sporoča, da so bili v zadnjih bojih potopljeni trije angl. rušilci.

Večji oddelki belgijske vojske se niso pokorili znanemu povelju kralja Leopolda in nadaljujejo boje na zavezniški strani.

7900 letal so naročili zavezniki od 1. januarja 1939 do sedaj v Ameriki.

Zavezniki so zavzeli bližnjo okolico Abbevilleja. Glej zemljevid!

Grof Flanderski, brat bivšega belgijskega kralja, je bil ranjen in so mu morali odrezati nogo.

Italija si prizadeva pridobiti Španijo za svoje cilje v današnji vojni.

Vsi angleški državljani morajo biti pripravljani na vojaško dolžnost, je razglasil njih notranji minister.

Bencinska skladišča v Hamburgu, zažgana po Angležih, so baje gorela štiri dni.

25 milijard 326 milijonov rubljev znaša sovjetski proračun za prihodnje finančno leto. (Rubelj je okrog 25 din.)

Kanadska vlada ho mobilizirala vse svoje ljudske, gospodarske in industrijske sile za uspešno nadaljevanje vojne.

Zasedbo Belgije je konec gospodarske vojne proti Nemčiji in zavezniškega gospodarstva na morju, sodijo italijanski listi.

Suez, Gibraltar in Dardanele so potegnjene vrvi, ki ovrtajo razvoj Italije, piše »Piccolot«.

Ameriška vojna letala prihajajo vedno v večjem številu v Francijo, pravijo Parižani.

d Na Petrovo velik romarski izlet: Marija Lurska Slovenski Lurd (Rajhenburg) — Zagreb! Najlepše dvodnevno praznovanje pod varstvom Luške Gospe! Kdor le more, naj gre! Vse župnije zastopane! Sporočite svoj naslov upravi »Po božjem svetu«, Ljubljana, Sv. Petra nasip 17-b, da vam pošlje podrobna navodila.

ob reumi

poskusite 1-2

ASPIRIN

tablete

Ni drugega zdravila po imenu „Aspirin“, temveč edino le „Bayer“-jev Aspirin.

Op. reg. pod št. 37492 od 22. XII. 1938.

Na 800 samostojnih okrožij bodo razdelili glede preskrbe z živežem vso Anglijo.

Predsednik slovaške republike dr. Tiso je priredil te dni v slovaški prestolnici se nahajajočemu dr. Korošču slovesno večerjo.

43 parlamentov ima angleški imperij in 4500 poslancev.

Trije otroci belgijskega kralja so v nekem gradu v Franciji; tja so dopotovali ob začetku vojne v Belgiji.

Pri zadnjih bojih v Belgiji je padel tudi bivši nemški prestolonaslednik Avgust Viljem.

Ameriški listi predlagajo, naj bi Združene države preseček poljskih pridelkov postale vojnim beguncem v Evropi.

Vse moške od 40. do 60. leta mobilizirajo v Avstriji, vedo v Švici.

Združene ameriške države ji morajo napovedati vojno, je izjavil podtajnik v ameriškem vojnem ministertvu.

Angleži so uničili 28. maja 79 nemških letal, poročajo angleški listi.

Mobilizacije petih letnikov rezervistov je objavila Irska.

Po 1000 letal na dan bodo izdelale po preteku 6 mesecev ameriške Fordove tovarne. Če ne bo prepozno!

50.000 Kanadcev je spet vpoklicala kanadska vlada.

Od 1. junija dalje je v Italiji spet ustavljena prodaja bencina za zasebne avtomobile.

Posejilo 5 milijonov funtov je razpisala avstralska vlada.

Vse svoje ladje je odpoklicala iz turških voda italijanska vlada.

Nemška letala so bombardirala francoski Lyon in pristanišče Marseille; 56 ljudi ubitih, precej hiš porušenih.

Založnja v Flandriji je za vedno združila francoski in angleški narod, pišejo angleški listi.

Na Madžarskem bodo naslednji tedenško štiri brezmesne dneve.

Japonska vlada je naročila japonskim ladjam, naj ne plovejo več v Evropo.

250 nemških letal je prvič v tej vojni bombardiralo Pariz; škoda še ni znana.

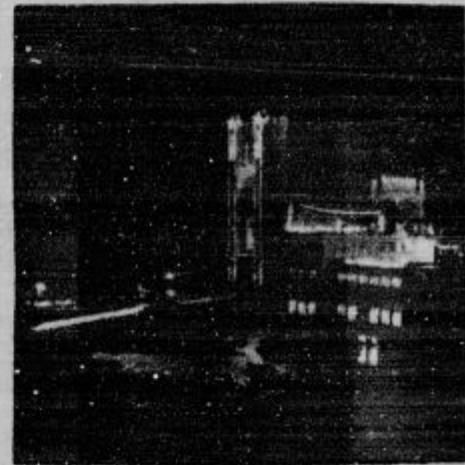
Prvo sveto obhajilo v Skoplju dne 19. maja 1940.

Pogled na narcisne poljane na Golici.

Slovenski župani na Oplencu.

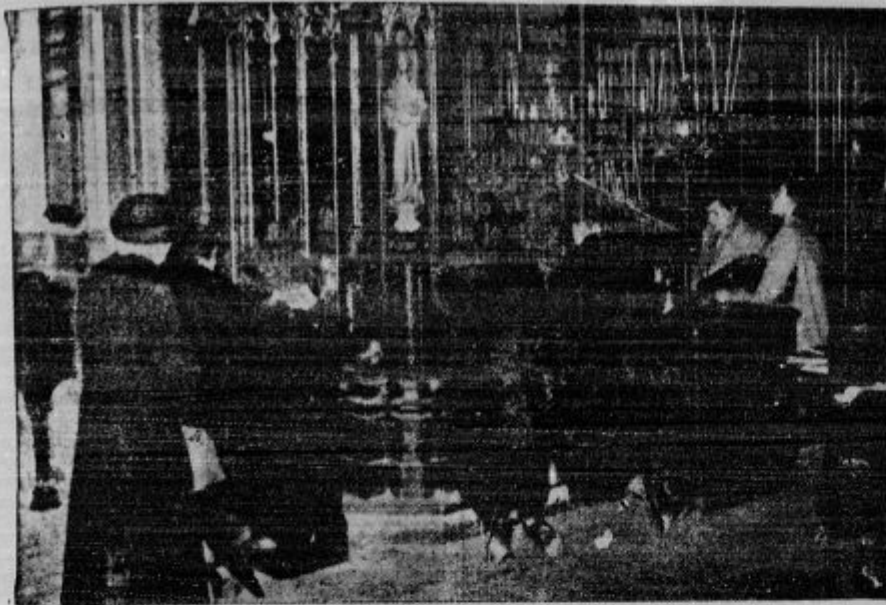
Krasno razsvetljena rakovniška cerkev in zavod

Sovjetski poslanik Lavrentijev podpisuje trgovsko pogodbo, katera je bila nedavno sklenjena med Jugoslavijo in Sovjetsko Rusijo.

Posrv z dvema glavama, kakršna je zagledala luč sveta v ribogojnem zavodu v Yosemite v Kaliforniji.

Prizor, kako francoske žene in matere molijo v Parizu na grobu zavetnice Francije sv. Genovefe.

Londonski prebivalci pred Westminsterko palačo pričakujejo poročila z bojišča.

Značilni nizozemski mlin na veter, okrog katerega počivajo vojaki.

Tanki si utirajo pot.

Nemške čete korakajo v francosko trdajavo Maubenge, ki so jo zavzele po hudem boju.

V Franciji sprejemajo belgijske begunce

NOVICE IZ JULIJSKE KRAJINE

Umril je zdravnik, ki je rešil Mussolinija

Te dni so v Milanu pokopali italijanskega senatorja Giuseppa Tusinija, slovitoga zdravnika z vseučilišča v Genovi. Pokojni je bil za časa svetovne vojne vojaški prostovoljec, seveda kot vojaški zdravnik in si je že tedaj pridobil mnogo zaslug, ko se je ves posvetil zdravljenju ranjenec. Za Tusinijevim pogrebom je šlo nenavadno mnogo krajevnih zastopnikov civilnih in vojaških oblasti, pa tudi pozrebcev od drugod, saj se to vendar spodobi, če umre mož, ob čigar smrti je smatral celo ministrski predsednik za vredno in dostojno izreči užalosteni rodbini svoje najgloblje sožalje. Mussolinijeva sožalna brizjavka, ki jo je poslal Tusinijevemu nečaku, se je glasila:

»Mnogo vzroka imam biti najgloblje prizadet ob sporočilu, da je umrl senator Tusini. Nikdar nisem in nikdar tudi ne bom pozabil na uspešno operacijo, ki jo je pokojnik izvršil nad menoj v Ronkah. Blagovolite sprejeti moje sožalje.«

Mussolinijeva sožalna brizjavka omenja torej operacijo, ki je je med svetovno vojno nad njim izvršil prof. Tusini kot zdravniški nadzornik v tretji armadi. Sedanji italijanski ministrski predsednik je bil namreč v boju ranjen in takoj nato prepeljan v bolnišnico v Ronke na Doberdolu. Njegova rana je bila precej nevarna in je bila zato potrebna takojšnja zdravniška pomoč, da ne bi nastopile kakšne huje posledice. Profesor Tusini je bil le tedaj na glasu, da je izvrsten zdravnik. Tako se je zgodilo, da je ravno prof. Tusini operiral tudi sedanjega ministrskega predsednika in mu rešil življenje, česar seveda Mussolini ni pozabil. Izrazil je svojo hvaležnost tudi v trenutku, ko je njegov rešitelj Tusini umrl.

I Nove maše tržaških novomašnikov. Pred dnevi smo poročali, da so bili v nedeljo, 26. maja, posvečeni v mašnike trije slovenski bogoslovci iz tržaške škofije. Ti trije mladi gg. duhovniki bodo peli svoje slovesne prve sv. maše: v nedeljo, 2. junija gg. Zafran Rudi v Št. Petru na Krasu in Pegan Domine v Avbergu na Krasu; v nedeljo, 9. junija pa g. Zele Avgustin v Trnju pri Št. Petru na Krasu. Novomašnikom iskreno čestitamo in toplo želimo, da bi jim Gospod na dan prve sv. daritve, ko bodo zaživelj najlepši dan življenja, dodelil polno mero svojega blagoslova za vzvišeno pa težko delo, ki jih čaka v njihovem poslanstvu!

I Italijanske oblasti so ukinile dovoljenja takolimenovanih potniških lir.

I Vstop Italije v vojno ne bo imel vznemirljivih posledic za Balkan. Na diplomatičnem p. lju je bila v preteklem tednu Italija, v toliko, ker so vsi listi napovedovali, da prihaja ura, ko se bo Italija odločila za vstop v vojno. Italijanski listi sami poudarjajo, da so vse priprave končane in da mora Italija nastopiti proti zaveznikom. Nevtalni listi

poročajo podobno. Tudi angleški in francoski glasovi so ediri: v tem, da je treba skoraj računati še z vojnim nasprotjem Italije. Ker bi se Italija v vojni udeleževala predvsem na Sredozemskem morju, bi njen vstop v vojno v mnogočem spremenil položaj in so na tem vprašanju zainteresirane vse tiste države, ki mejijo na Sredozemlje. V tisku smo mogli brati, da se za odločitev Italije najbolj zanimajo Turčija, Grčija in Španija. Turčija, ker je zaveznica Anglije in Francije za primer vojne v Sredozemlju, Grčija zato, ker je vojaška zaveznica Turčije, Španija zato, ker želi Italija s svojim vstopom v vojno rešiti tudi vprašanje Gibraltarja, ki leži na južni konici španskega polotoka in je angleška last. Toda zanimanje za vstop Italije v vojno gre dalje. Ne glede na to, da so zavezniki podvzeli vse potrebne vojaške ukrepe, da ne bi bili presenečeni, je na tem vprašanju zainteresirana tudi Sovjetska Rusija, ki ne želi, da bi bila vojna prenešana tudi na južnovzhodno Evropo, kjer ona želi, da bi njene oblasti na obalah Črnega morja nikdo ne motil in da ji nikdo ne bi oviral izhoda z Črnega morja skozi Dardanele. Ker pa je Sovjetska Rusija dejansko zaveznica Nemčije, kakor je tudi Italija, ni dvoma, da ne bosta niti Nemčija niti Italija na jugovzhodu Evrope kaj ukrepali, kar bi ne bilo po volji Sovjetski Rusiji. Malo je tudi verjetno, da bi zavezniki na tem prostoru imeli kakšne namene, ki bi sprožili nasprotstvo Sovjetske Rusije. Potemtakem bi tudi morebitni bližnji vstop Italije v vojno — tako poudarjajo vsi veliki listi — ne imel nobenih vznemirljivih posledic za Balkan, ki ostane nevtralnno področje.

I Tajnik ameriškega državnega predsednika Roosevelta Early je izjavil predstavnikom tiska, da je Roosevelt dobil novo pismo od Mussolinija. Mussolini da je poslal to pismo na osnovi neprestane izmenjave mnenja med predsednikom Rooseveltom in načelniki ostalih vlad.

I Nemški radio je objavil, da je italijanska vlada sporočila vsem balkanskim državam, da so vse vesti, ki so se razširile v tujini in po katerih bi hotela Italija intervenirati na Balkanu, popolnoma neresne. Nasprotno bo Italija storila vse, da se vojna ne razširi na Balkan.

I Puške, ki dovoljuje 120 strelcev v minuti, je uvedla Italija v armado.

I Umril je najstarejši občan. Pri Sv. Luciji ob Soči smo prejšnji teden zakopali najstarejšega moža v občini. Umril je 22. maja Ivan Kragelj, skromen, posestnik, toda vse življenje zgleden krščanski mož. Dosegel je častljivo starost 97 let. Naj mu sveti večna luč!

I Naše češnje. Kmetje se s strahom vprašujejo, kam bodo z letošnjimi češnjami, če izvoza ne bo. Deloma je ta strah upravičen, v celoti pa ne. Radi vojne so sicer res zaprti angleški, francoski, belgijski in holandski trg, nemški trg se bo pa odprl, kakor smo že kratko javili, s 1. junijem. Naj po ponovnih informacijah zato še enkrat pejasnimo: od 1. junija dalje bodo stopila v veljavo nemška uvozna dovoljenja. V Nemčijo bodo šle

predvsem češnje: vipavke, bele, kozanke, divjaka in tudi tarčentarke. Glede cen ni mogoče ničesar predvidevati. Nekateri izvozniki kolebajo, ali bi izvažali ali ne, ker je treba češnje plačati v gotovini, plačilo od kupca pa je mogoče prihtakovati šele po tednih, ker so plačila v kitiringu navedeno zelo dolgotrajna. — Upamo pa, da se bo prislojna oblast pozanimala za to zadevo in bodo šle banke izvoznikom na roke ter dale kredit na podlagi izvoznih dokumentov.

obzorje družji z ljubeznivostjo duhovitega človeka, ki razume zdravo žalo, je njegova oseba prikupna in ga spoštujejo in ljubijo vsi, ki ga poznajo. Življenje našega slavljenca je bilo do zdaj posvečeno delu, plemenitemu, vzvišenemu delu, temu delu bo posvečeno tudi v bodoče. Zato mu krepko čestimo: Na mnoga leta!

I Nova elektrarna ob Soči. V časopisih Ešimo: »Še malo in zopet bodo zabrnele velike turbine ob Soči. Kakor poročajo, se dela za gradnjo velike vodne centrale v Plavah bližajo koncu. Tudi ta centrala se nahaja pod zemljo, ali prav za prav v živi skali. Ni videti nobenega njenega poslopja, samo izkopani material priča, kje bi po priliki morala biti. V elektrarno priteče voda po 6 km dolgem predoru, ki se začne nad kanalskim železniškim mostom v bližini nekdanje dobro znanne Skalabanove gostilne in teče v elektrarno, ki se nahaja na desnem bregu Soče nekoliko nad plavsko železniško postajo. Delavcev skoro ni več. Zaposleni so sedaj samo še strokovnjaki: strojniki, monterji, električarji, kar priča, da bo plavka elektrarna kmalu v obratu.«

Najdražji vojaki

Iz Londona poročajo: Nedavno so angleški listi objavili razpravo o tem, koliko stane preskrba posameznega vojaka v angleški vojski. Vsi so mnenja, da je današnje vojskovanje in preskrbovanje vojske dvakrat dražje kot je bilo v vojni l. 1914—1918. V bivši svetovni vojni je državo stala hrana, obleka, obutev, zdravljenje, stanovanje, plača in potovanje posameznega vojaka 40.000 din na leto. Stroški za posameznega vojaka za puške in ostali vojni material, pri čemer je všeto tudi strelivo, so narasli v bivši vojni na 164 funtov, tako da je sleherni angleški vojak v svetovni vojni stal državo 340 funtov ali okrog 70.000 din na leto. Zdjaj pa stane državo vsak angleški vojak povprečno 600 funtov ali 120.000 din na leto.

Letalci pa so najdražji vojaki. V svetovni vojni je stal sleherni letalec Anglijo povprečno po 700 funtov na leto ali 150.000 din. Medtem pa so se letala zelo podražila. Angleški finančni minister je dejal, da so se od l. 1918 podražila letala za tri do sedemkrat. Mimo tega pa je zdaj na letalu tudi po več oseb kot prej. Anglijo stane zdaj vsak letalec 2500 funtov, to je 500.000 dinarjev na leto. Od tega odpade 2000 funtov za letalsko opremo, drugo pa za izdatke za obleko, hrano itd.

Mornarji v vojni mornarici stanejo Anglijo manj, in sicer okrog 455 funtov ali 90.000 din na leto. Pri tem niso všeti stroški za gradnjo in opravljanje vojnih ladij. Če še to prištejemo, stane Anglijo zdaj vsak mornar 650 funtov ali 130.000 din na leto.

Po najnovejših računih stane državo angleška vojska okrog 3 milijarde funtov ali 600 milijard dinarjev.

Črniče na Vipavskem z dekanijsko cerkvijo

Časnikarstvo je velemoč

(Govor g. gen. vikarja Nadraha ob blagoslovitvi časnikarskega doma).

Spoštovana gospoda! Večkrat se je že trdilo, da je katoliška Cerkev nasprotnica napredka, češ da ji je mogoče obdržati narode v pokorščini samo, če žive v temi nevednosti. Mogoče, da je v prejšnjih časih kdaj kak duhovnik trdil, da je za ljudi bolje, če pride med nje čim manj moderne prosvete, Cerkev sama pa ljudskega napredka nikdar ni zametavala, nikdar ga ni ovirala, ampak ga je z vsemi močmi podpirala. To dokazuje zgodovina in sedanost, ko Cerkev v poganskih deželah povsod, kamor stopi, razširja ljudsko omiko in izobrazbo.

Eden najvažnejših činiteljev ljudske izobrazbe je časnikarstvo. Cerkev se tega zaveda, časnikarstvo sama goji in podpira, časnikarje spoštuje in se veseli vsake njihove pridobitve. »Novinarski dom«, ki se danes odvarja, je gotovo taka lepa pridobitev.

Sveto pismo nam pripoveduje, da je v raju izvirala velika voda, ki se je v štirih rekah iztekala na štiri strani sveta in namakala ves raj. Moderna tiskarna je temu velikemu studencu podobna. Iz nje se razliva na vse štiri vetrove v obliki časnikov duhovna reka, ki prinaša človeškemu duhu hrane in pijače. V večjih mestih so električne centrale, ki razpošiljajo luč na vse strani. Tiskarne so s svojimi časniki centrale za duhovno luč.

Duhovna hrana, ki jo časniki nosijo vsak dan med svet, pa mora biti samo čista resnica. Samo resnica ima v sebi moč, ki narode duhovno redi, ohranja in poživlja, laž pa je najhujši strup, ki samo mori. Resnica je luč, laž je pa tema.

Naš božji Zveličar je rekel Pilatu: »Jaz sem zato rojen in sem zato prišel na svet, da

dajem pričevanje resnici.« Isti plemeniti, visoki poklic ima tudi časnikar, da z vsemi svojimi močmi služi resnici in ji daje pričevanje. O, kako lepa je resnica! Večna je, nespremenljiva, zmogljiva. Včasih jo za kratek čas zakrije boj, kakor oblak zakrije sonce, pa pride zopet na dan vsa svetla in zmogljiva. Ona je, ki zdrobi v prah sužnje verige in prinese svobodo. »Ljubite resnico,« pravi Jezus; »resnica vas bo osvobodila.« Kako vzvišen je torej časnikarski stan, če služi resnici!

Z resnico pa je tesno združena morala. Le tista morala je prava, ki ima za temelj resnico. To moralo je svetu razodelo krščanstvo. Samo krščanska morala dela človeka dobrega in plemenitega, samo ona ohranja in krepi narode. Kar je njej nasprotno pa narode zastruplja in uničuje.

Časnikarji so čuvarji morale. Njihova naloga je, da vsako korupcijo brezobzirno razkrinkajo, da vselej, kadar se začne širiti nemoralna, povzdignejo svoj svarilni glas.

Časnikarski poklic je v resnici lep in vzvišen. Časnikar je apostol resnice, on je branitelj čiste morale, on je čuvár svojega ljudstva. Visoko vrhu grajskega stolpa je v srednjem veku sedel čuvár in skrbno gledal na vse strani, če morda ne prihajajo dragi gostje, če se morda ne bliža gradu nevaren sovražnik. Tako sedi časnikar pri svoji uredniški mizi in gleda na vse strani, v sedanost, preteklost, prihodnost; po domovini in v daljnih tuje dežele in poroča svojemu narodu, kar je videlo njegovo bistro oko.

Časnikar je vzgojitelj svojega naroda in noben vzgojitelj se ne more ponašati s takimi

uspehi kakor on, in njegova vzgoja se vtisne globoko v ljudsko dušo.

Časnikarstvo je velemoč. Zato se od vseh strani obračajo nanj, vse išče njegove naklonjenosti in njegovega zavezništva. Tudi Cerkev bi ga rada imela na svoji strani. Ona je učiteljica večnih resnic in krepostnega življenja, in časnikarstvo, katerega poklic je služiti resnici in krščanski morali, ji je lahko močna opora.

Prezvzvišeni gospod škof bi srčno rad sam prišel čestitat gospodom novinarjem in blagoslovit ta njihov dom, pa mu tega ne dovoli njegovo službeno pčtovanje. Zato je meni naročil, naj sporočim Časnikarskemu društvu njegove tople pozdrave in iskrene čestitke. Tudi jaz društvu na tej lepi pridobitvi iskreno čestitam in prosim Boga, da bi izlil na ta Novinarski dom polnost svojega blagoslova.

NAZVANILA

n št. Vid pri Stični. V nedeljo, dne 9. t. m. popoldne priredi Prosvetno društvo materinsko proslavo s tem sporedom: govori, deklamacije, petje, prizori, simbolične vaje. — Vsi vljudno vabljeni, posebno še matere.

n Božjepotni izlet v Predaloz pri Kranju priredi v nedeljo 9. junija križanska moška Marijina družba ob vsakem vremenu. Odhod iz Ljubljane z gorenjskim vlakom ob 5.40. Vožnja tja in nazaj do Kranja 13 din. Vljudno vabljeni tudi vsi prijatelji družbe z družinami.

n Županstva po Sloveniji prosí Založništvo naše »Družinske pratike«, naj mu čimprej sporoče vse spremembe v zaznamku letnih sejmov kakor tudi vse pomote, ki so se tekom časa vrinile v sejmski zaznamek. Pravilni zaznamki so velike važnosti za prodajalce in kupce.

100.000 ton starega železa so v kratkem zbrali Angleži v vojne svrhe.

800 letnica ustanovitve svoje države slave te dni Portugalci.

— rešili ju iz sužnosti, dokončati maščevanje in potem v vojni poginili — to je bilo vse, česar si je želela razdrta duša Novovijejskega.

Pod vplivom teh misli in nad se je Novovijejski otrsel otrplosti in oživel. Pohod po neznanih poteh, težki napori, široki dih stepe in nevarnosti drznega podjetja so mu utrdile zdravje in vrnile prejšnjo moč. Četnik je začel v njem zmagovati nad nesrečnikom. Poprej se je predajal samo spominom in bolesti, zdaj pa je moral po cele dni razmišljati, kako bi sovražnika ukanil in naklestil.

Ko so prebredli Dnjestr, so šli počevno navzdol k Prutu; čez dan so tonili v gozdovih in bifevju, ponoči pa so ubirali pot urno in skrivnostno. Dežela, ki še danes ni gosto naseljena, v kateri pa je tedaj bivalo pastirsko ljudstvo, je bila večji del samotna. Zelo redko so naleteli na koruzna polja in na nasebine pri njih.

Ker so hodili skrivaj, so se skrbno izogibali večjih naselbin, v manjše pa, ki so sestajale iz ene, dveh, treh ali tudi več koč, so se pogosto spuščali drzno; vedeli so namreč, da ne pride nobenemu izmed prebivalcev na misel, da bi pobegnil pred njimi v Budžiak in opozoril tamkajšnje Tatarje. Sicer pa je Lušnja skrbel, da se to ne zgodi; v kratkem pa je opustil še to previdnost. Prepričal se je namreč, da ti maloštevilni naselniki, čeprav sultanovi podaniki, sami s strahom pričakujejo prihoda sultanovih voisk, potem pa tudi, da nimajo nobenega pojma, kakšni ljudje prihajajo k njim, in smatrajo vse oddelek za nekakšne karalaše, ki gredo na sultanov ukaz za drugimi.

Tudi so jih brez upora zalagali s koruznimi pogačami, posušeniimi drenuljami in posušeniimi bivoljim mesom. Vsak posestnik je imel svoje črede ovac, bivoloo in konj poskrbite pri rekah. Od časa do časa so srečavali tudi zelo številne črede na pol podviranih bivolov, ki jih je oskrbovalo po nekaj desetorice pastirjev. Ti so prebivali na stepi v šotorih, ostajali pa so na mestu samo tako dolgo, dokler je bilo dovolj paše. Cesto so bili pri

njih stari Tatarji. Novovijejski je vselej obkolil take »čabančke« (volarje) z vso opreznostjo, kakor bi šlo za čambule; obkoljenih pa ni pustil živih, da ne bi razglasihi njegovega pohoda tja v Budžiak. Posebno Tatarje je ukazal brez usmiljenja pomoriti, potem ko jih je izprašal o poti, ali bolje, o brezpotju, tako da niti eden ni ušel. Potem pa je vzel iz črede toliko kosov, kolikor mu jih je bilo treba in šel naprej.

Čim bolj so šli proti jugu, tem pogostejše so naleteli na črede, ki so jih pasli skoraj sami Tatarji v precej znatnih trumah. V dveh tednih, kar je trajal pohod, je Novovijejski obkolil in uničil tri krdela pastirjev ovčjih čred, ki so štela po nekaj desetorice ljudi. Dragonci so jim vzeli ušive kožuhe; očistili so jih nad ognjem in se sami oblekli vanje, da bi bili podobni divjim volarjem in ovčarjem. Drugi teden so bili že vsi po tatarsko oblečeni in so bili popolnoma podobni čambulu. Ostalo jim je samo enako orožje redne konjenice, obleko pa so povezali z vrvicami, da bi se preoblekli, ko se bodo vračali. Od blizu bi jih bilo mogoče spoznati po plavih mazurskih brčicah in modrih očeh, toda od daleč bi se bilo pri pogledu nanje motilo najbolj izvežbano oko, zlasti še, ker so gonili pred seboj tudi črede, ki so jim bile potrebne za hrano.

Ko so se približali Prutu, so šli ob levem bregu navzdol. Ker je vodila kučmanska pot skozi kraje, ki so preveč trpeli zaradi lakote, je bilo lahko uganiti, da pojdejo sultanove trume in pred njimi orde na Falezi, Huš, Kotimore in šele potem čez Valahijo — in se ali obrnejo proti Dnjestru, ali pa še uberejo smer naravnost, kakor bi s srpom zamahnili, preko cele Besarabije, da bi se šele okoli Ušice potopile v meje ljudovlade. Novovijejski je bil tako prepričan o tem, da je šel vedno bolj počasi; ne da bi se brigal za čas, in vedno bolj oprezno, da ne bi prenašlo zadel na čambule. Ko je slednjiž dospel med rečno rogovilo, ki sta jo tvorila Sarata in Tekič, se je tam za dolgo vgnedil, da bi se odpočili konji in ljud-

Gospod Volodijovski

Njegov pohod je tudi zaradi tega obetal uspeh, ker so se za Dnjestrom razprostirale od ljudne pokrajine, v katerih se je bilo lahko skriti. Le sem ter tja so se ob porečjih dvigale ljudske nasebine, toda vobče je bila dežela redko naseljena, v bližini brega skalnata in hribovita, dalje v notranjosti pa stepnata ali pokrita z gozdovi, v katerih so blodile številne črede vsake vrste živali, od podviranih bivolov do jelenov, srn in divjih prašičev. Ker je želel sultan pred bojnim pohodom »čutili se v oblasti« in prešteti svoje sile, so se odpravile ob dnejestrovem Nižu bivačice bialogrodске in še naprej dobruške orde po padišahovem povelju tja za Balkan; za njimi so šli tudi multanski karalaši, tako da je dežela še bolj osameila in je bilo mogoče hoditi v njej po cele tedne, ne da bi srečal živo dušo.

Zato pa je gospod Novovijejski predobro poznal tatarske običaje, da ne bi vedel, da bodo šli čambull, brž ko prekoračijo mejo ljudovlade, že bolj previdno, skrbno pazel na vse strani; a tukaj, še v svoji deželi, pojdejo široko raztegnjeni brez vsake opreznosti. In v resnici je bilo tako. Tatarjem bi se zdelo bolj verjetno, da srečajo smrt, kakor pa da bi srečali v globini Besarabije, na tatarskem obmejnem ozemlju samem, vojaštvo tiste ljudovlade, ki ga ni imelo dovolj za obrambo svojih lastnih meja.

Gospod Novovijejski je bil zato uverjen, da njegov pohod predvsem sovražnika preseneti in prinese torej še večje koristi, kakor je pričakoval gospod hetman, potem pa tudi utegne postati poguben za Azijo in Lipke. Mlademu poročniku je bilo lahko uganiti, da pojdejo Lipki in Ceremisi, ki so izvrstno poznali ljudovlado, kot prednja straza in na tej gotovosti je temeljila njegova poglavitna nada. Nepričakovano udariti nanje in zgrabiti vražjega Azijo, iztrgati morda sestro in Zošo

PO DOMOVINI

III. dekliški dan

Katoliška akcija za dekleta v lavantinski škofiji vabi vsa dekleta lavantinske škofije na versko prireditev: **III. dekliški dan** v dneih 29. in 30. junija na Betnavi pri Mariboru.

Betnava se že pripravlja, da bo za ta velik dekliški praznik sprejela čim lepše številno deklet.

Pridite, dekletat! Strnile se bomo v močni volji, da bo vsaka izmed nas v teh težkih časih pogumno in zvesto izpolnila svoje dolžnosti do slovenskega rodu.

Na Petrovo zvečer nas bo uvodna Marijanska prireditev, ki ji bodo sledile večernice in procesija z Najsvetejšim, pripravile na naš veliki praznik. V nedeljo zjutraj nam bo prevzval škof dr. Ivan Tomažič opravil sv. mašo. Nato bo versko zborovanje s pozdravi in govori. Govorila nam bo sv. Cerkev po svojih zastopnikih in me ji bomo odločno odgovorile:

»Boga in domu na žrtveni oltar, vsa naša arca polagamo v dar!«

Popoldne se bomo pa pri slavnostni akademiji vse posvetile Materi Mariji in položile v Njene roke objube pripravljenosti!

Tudi veselo se bomo razvedrile in pele bomo! Dekliški dan je dan resnega dela — in dan velikega veselja dekliških src.

Vsa navodila so prejeli proč župnijski uradi, dekliški krožki in jedrne skupine K.A.

Mirovna slovesnost na Rakovniku

V nedeljo 2. junija, na praznik Marije pomočnice, so se začele zbirati na Rakovniku silne množice ljudstva. Svetišče, trg pred cerkvijo in zavodsko dvorišče, vse je bila ena sama prosnja pesem k Mariji Kraljici miru. Sprejem sv. zakramentov je bil naravnost rekorden, pri obhajilni mizi je bilo zlasti veliko mož in fantov, mnogi tudi v vojaški uniformi. Po slavnostnem govoru, ki ga je imel ob pol desetih rav-

natelj deškega vzgajalca na Selu g. dr. Fr. Volčič, je g. opat iz Rajhenburga opravil slovesno pontifikalno sv. mašo. Med mašo je ob spremljavi vojaškega orkestra zbor zavodskih gojencev pel Rihovskega »Missa Lorettina«.

Popoldne ob pol šestih je imel škofijski asistent Zveze mladih katoliških delavcev g. Fr. Mihelčič ogojvit in jedraat govor, nakar se je razvila veličastna procesija s kipom Marije Pomočnice. Sodelovale so tri salezijanske godbe, in sicer z Rakovnika, s Sela in s Kodeljevega, dalje 14 Marijinih družin iz mesta in z dežele z zastavami, številni drugi odseki in društva, dolga vrsta belo oblečenih deklet in otrok, narodnih noč, nad sto ministrantov in veliko duhovščine. Krasen je bil pogled na ta pisani sprevod in na vsa ogromno množico ljudi — bilo jih je 15 do 20.000 — ki so stali v gostem špalirju in navdušeno prepevali lavretanske litanije, pri čemer jih je podpiral močan zvočnik. Procesija se je zaključila na zavodskem dvorišču, kjer je g. opat odmolil molitve za mir in podelil blagoslov z Najsvetejšim. In ravno med blagoslovom se je pokazala nad oltarjem krasna mavrica, to znamenje miru, kakor da bi nebo samo hotelo potrditi naše molitve in naše upanje.

iz raznih krajev

Poljane nad Šk. Loko. V nedeljo ob 10 dopoldne se je vnela na Logu hiša kolarja Matevža Burjeka. Ogenj je najbrž povzročil tači pepel, ki so ga domači spravljali na podstrešju. Od tam so začeli prasketanje in naenkrat je bilo ostreje v ognju in se kmalu sesulo. Poljanski gasilci so takoj prihitali na pomoč in preprečili, da ogenj ni prišel v notranje prostore. Kljub temu pa ima invalid Burjek precejšno škodo, ki je samo deloma krita z zavarovalnino.

St. Rupert na Dol. Predsednik senata dr. Korosec in minister dr. Krek sta 31. maja po svojih zastopnikih Maksu Kerunju in Ferdu Gospodariču kumovala petim birmancem, sinovom Jermana Jožeta, čevljarja na Straži in Stancarja Karla, po-

sestnika iz St. Ruperta, katerih družine štejejo po 9 otrok. — Dva in toča nas letos stalno obiskujeta. Delo na polju nam je močno zastalo. Mnogi le koruze niso vsejali. Tudi toča nas je in parkrat obiskala. Po vabah Ravne, Strmec, Podstrmec in Gradišče je napravila precej škode.

St. Peter pri Novem mestu. Letošnji mašnik je bil letos prav mrk in otožen. Vedno samo deževje, ki je napravilo precej škode po sadovnjakih. — Za kmetisko zemljo se je začel sedaj peti boji. Vedno je povprašujejo taki, ki imajo denar, zlasti mestni ljudje, kje je kakšno zemljišče na prodaj. So že kupili precej parcel iz tukajšnje občine. Znanil vinogradi v Grčevju, last barona Wamborda iz Hmeljnika, so bili prodani nekemu Zagrebčanu. Šele sedaj se jasno vidi, kateri ljudje imajo denar. Naši kmečki ljudje gotovo ne, saj se a težavo borijo za svoj kruh. — Na Gor. Vrh je dne 16. maja po dolgem, mučnem trpljenju umrla vzorna 38 letna gospodinja Ana Selak. Sedila ji večna luč.

Cerklja na Gorenjskem. Na Stefanji gori se je družini Zupin, p. d. »Šuštarju« rodil šestmesečni otrok. Botrstvo je blagovolil prevzeti g. minister dr. Krek, visokega botra je zastopal pri krstu okrajni glavar dr. Vidic iz Kranja. Deklica je dobila pri krstu ime Mihaela. Visoki boter je vzorno krščansko družino bogato obdaril.

Kranjski okraj. V Kranju in okolici je ta teden nenadoma obstalo vse delo na cestah in stavbah. Stavbinski delavci v Ljubljani stavkajo, da bi dosegli višje plače. Prategli so v stavko je delavce v Kranju in okolici. V Kranju in okolici stavka okrog 400 delavcev. Upamo, da se bo stavka čimprej uspešno zaključila v korist delavstva.

Škofja Loka. Smrt je iztrgala dvoje mladih življenj. Po dolgi, mučni bolezni je odšla po plačilo k Bogu Platiša Rozališa, stara komaj 17 let. — Na poti iz bolnišnice je izidihnil komaj 30 letni Kokalj Franc ml. N. p. v m!

Kranj. Te dni je bila v zadrudnih prostorih v Kranju prva skupščina Gorenjske mlekarne zadruge. Skupščino je vodil predsednik g. L. Novak iz Pivke pri Kranju. Poročila o dodelanem delu zadruge; zidava obratnih prostorov, nabava strojev, izpolnitev organizacije itd., je podal poslovodja zadruge mlekarški referent inž. Jože Erpič. Pri volitvah je bil soglasno izvoljen dotedanji upravni in nadzorni odbor. Skupščina je poslala brzojavni pozdrav in zahvalo g. u. kateri je odločilno pripo-

je, potem pa, da bi na dobro zavarovanem mestu čakal na prednjo stražo orde.

Kraj je bil dobro zavarovan in dobro izbran, kajti vsa rečna rogovila in tudi zunanji bregovi so bili zarasli deloma z navadnim drenom deloma s svibom (rdečim drenom). Ta gaj se je raztezal, kakor daleč je segalo oko, in pokrival ta sem ter tja z neprodno goščo, drugod pa je tvoril skupine, med katerimi so se svetilkali prazni prostori, porabni za napravo majdana. Ta čas je drevje in grmovje že odvetelo, toda v zgodnji pomladki je moralo biti tukaj morje rumenih in belih cvetov. Gaj je bil popolnoma neobljuden, zato pa je mrgolelo v njem vsakovratne divjačine, kakor jelenov, sru, zajcev in ptičev. Tu in tam nad bregovi izvirov so vojaki odkrili tudi sledove medvedov. Eden izmed njih je po prihodu oddelka raztrgal nekaj ovac, zato si je Lušnja obetal, da napravi nanj lov. Ker pa Novovjejski, ki je hotel ostati skrit, ni dovolil rabiti muškete, so se vojaki odpravljali nad roparja a kopji in sekirami.

Pozneje so našli pri vodah tudi sledove ognjišč, ki pa so bili stari, po vsem videzu sodeč iz preteklega leta. Očito so ta kraj včasih obiskovali pastirji s čredami ali pa so morda prihajali Tatarji sekati drznove mladice za kopja. Vendar pa tudi najskrbnejše raziskavanje ni moglo odkriti žive duše.

Novovjejski je sklenil, da ne pojde dalje in da bo tu čakal prihoda turških vojsk.

Napravili so si torej majdan. Zgradili so koče in pričelo se je čakanje. Na robovih gaja so stale straže, od katerih so ene noč in dan gledale proti Budžaku, druge pa na Prut, v smeri Falezija. Novovjejski je vedel, da bo po določenih znakih uganil, kdaj se približajo sultanove vojske, sicer pa je razpošiljal tudi majhne oddelke, ki jih je največkrat sam vodil. Lepo vreme je bilo kaj ugodno za prebivanje na tem suhem kraju. Dnevi

Prve torej proti jugovzhodu, te pa proti jugu in nekoliko jugozahodno.

so bili vroči, toda v senej goščave se je bilo lahko ubraniti vročine. Noči so bile jasne, tihe, mesečne, in grmovje je trepetalo od petja slavcev. V takih nočeh je Novovjejski največ trpel, ker ni mogel spati in je razmišljal — in se spominjal nekdanje sreče in sedanjih časov poraza.

Zivel je samo v misli, da bo bolj srečen in miren, ko se mu srce nasiti z maščevanjem. Med tem se je bližal čas, ko to maščevanje dovrši ali pa pogine.

Teden za tedom jim je mineval v pustinskem gospodarstvu in straženju. V tem času so proučili vse poti, grape, poljane, reke in potoke, zajeli znova nekaj čred, posekali nekaj majhnih krdel pastirjev in neprestano prežali v tej goščavi, kakor preži divja zver na plen. Slednjč je prišel pričakovani trenutek.

Nekega jutra so zagledali krdela pličev, ki so se po zraku in po tleh selila proti severu. Droplje, bele jerebice, modronoge prepelice so hitele med travo v goščavo, v višavi pa so leteli krokarji in vrane, pa tudi močvirni ptiči, očito splašeni nad bregovi Donave ali na dobruških močvirjih. Ob tem prizoru so se dragonce spogledali in »gredo, gredo!« je letelo od ust do ust. Obrazji so jim oživeli, brki so jim začeli migati, oči lesketati, toda v vsem tem ni bilo najmanjšega nemira. Vse to so bili namreč ljudje, ki jim je življenje potekalo na »postopku«, čutili so le to, kar čutijo lovski psi, kadar zavohajo divjačino. V istem trenutku so pogasili ognje, da bi dim ne izdal navzočnosti ljudi v goščavah, osedlali so konje — in ves oddelek je bil pripravljen za pohod.

Zdaj je bilo treba spaziti ugodno priliko, da bi udarili na sovražnika v trenutku, ko bo obstal in počival. Novovjejski je bil trdno prepričan, da sultanove vojske gotovo ne gredo v strnjeni gruči, tem bolj, ker so v svoji deželi, v kateri je bila kakršna koli nevarnost popolnoma izključena. Razen tega je vedel, da hodijo prednje straže vedno eno miljo ali dve pred vso vojno silo, pričakoval pa je po pravici, da pojdejo v prvi straži Lipki.

Nekaj časa je omahoval, ali bi jim šel nasproti po skrivnih, njemu dobro znanih poteh, ali pa bi čakal njihovega prihoda v dremovi pušči. Odločil se je za poslednje, ker je bilo lažje vsak trenutek udariti iz puške nepritakovano. Minlj je ves dan in potem noč, v kateri so ne samo pliči, ampak tudi živali pri tleh biteli v goščavo. Drugo jutro je bil sovražnik že viden.

Južno od roba drevnega gaja se je razprostirala obširna, hribovita planjava, ki se je izgučljala tam na obzorju. Na tej planjavi se je pojavil sovražnik in se bližal Tekiču dosti hitro. Dragonce so gledali iz grmovja na tisto črnkasto gručo, ki jim je zdaj za trenutek izginita izpred oči, ker so jo zakrile vzpetine tal, zdaj se za pet prikazala v vsej svoji raztegnjenosti.

Lušnja, ki je imel nenavadno bister pogled, je nekaj časa napeto zrl v tiste bližajoče se trume, potem pa je stopil k Novovjejskemu.

»Gospod poveljnik,« je rekel, »tam ni mnogo ljudi; to so samo črede, ki jih ženejo na pašo.«

Novovjejski se je v kratkem preprical, da ima Lušnja prav, in obraz se mu je razjasnil od radosti.

»To pomeni, da so obstali za politek eno poldrugo miljo od tega grmovja?« je dejal.

»Tako je,« je odzval Lušnja. »Hodijo očito ponoči, da bi se ubranili vročine, podnevi pa počivajo, a konje pošiljajo ven, da se do večera ne pasejo.«

»Ali vidiš dosti stražnikov pri konjih?«

Lušnja se je zopet pomaknil na rob goščave in se dalje časa ni vrnil. Slednjč se je vendar zopet prikazal in rekel:

»Konj bo okoli poldrug tisoč, ljudi pri njih pa okoli pet in dvajset. V svoji deželi so in se ničesar ne boje, zato tudi ne postavljajo večjih straž.«

»Ali si mogel razbrati, kakšni ljudje so?«

»Daleč so še, toda to so Lipki, gospod! Ti si že našel!«

Dalec je rekel Novovjejski.

mogel k velikopoteznemu delu v našem mlekarstvu. Po skupščini so si odposlanci ogledali novi mlekarški obrat, ki bo kmalu izgotovljen in takrat bo samo tih otvoritev z blagoslovitvijo. Javna otvoritev pa bo 15. do 17. avgusta prihodnjega leta, združena z mlekarškim kongresom in razstavo.

Jurjevica pri Ribnici. Na praznik sv. Rešnjega Telesa so žalostno zvonovi podružniške cerkve sv. Križa in naznanili, da je zapustil ta svet 16 let star Ivan Lavrič iz Jurjevice. Teško je zapustil svoje domače. Ko stojimo ob sveži gomili, smo žalostni, a tolaži nas upanje, da se snidemo v nebeški domovini. N. v m. p. Ostalim naše sožalje. — V cerkvi smo postavili kip sv. Antona, kateri je bil blagoslovljen 17. aprila in kip sv. Terezije D. J., kateri bo blagoslovljen 9. junija. Naj prosita pri Bogu za mir. — Na polju dobro kaže in tudi v sadovnjaku ne bo slabo.

Čemšenik. Nedelja, dne 19. maja bo gotovo ostala čemšeniški fari v najlepšem spominu. Ta dan je tukajšnja gasilska četa sproslavila pod pokroviteljstvom g. župana Zupana blagoslovitev novega gasilskega doma. Od blizu in daleč so prihiteli gasilci v krojih in s prapori, tako da je bilo v slavnostnem sprevedu preko 70 gasilcev s tremi prapori. Gasilsko zajednico in župo sta zastopala gg. Homer in Lah. Dom je bil lepo okrašen in ves prepleten z vencii. Pročelje doma posebno krasita dva trona, v katerih je na eni strani kip Marijin, na drugi pa sv. Florjan, ki z golido v roki gasi požar in bo varoval čemšeniško faro vsega hudega.

Moravče. Moravska dekleta zbirajo darove za kip Male Terezike, ki bo naši farni cerkvi lep okrasek. Odvijajo se posebno ženini in neveste s prostovoljnimi denasnimi prispevki namesto običajne fantovščine. Plemenita radodarnost naj bi našla obilo posnemalcev. — Dvanajstletni Ivan Rotar iz Stancih Lazov je stopil oni dan bos na gada, ki ga je dyakrat ugriznil. Dečka so takoj odpeljali k zdravniku, od tam pa v bolnišnico, kjer so mu oteli življenje. — V znani Brodarjev mlin v Drtiji so nedavno vlomili tatovi in odnesli več vrec žita. Temna noč je zabrisala za njimi vse sledite.

Sv. Jurij pri Celju. Zveza živinorejskih selekcijskih organizacij je zborovala v nedeljo 20. maja na kmetijski šoli v St. Juriju pri Celju. Zveza šteje zdaj 18 organizacij (4 zadruge in 14 društev), ki delujejo v okrajih Celje, Konjice, Šmarje, Laško in Brežice. V celjskem okraju obstojajo or-

ganizacije: Sv. Jurij, Vojnik in Dramlje. Občnega zbora se je udeležil kot zastopnik kr. banske uprave nadsvetnik ing. Oblak iz Ljubljane. O obširnem rodovinskem in selekcijskem delu je poročal podrobno tajnik Zveze ing. Kropivšek. Celotna organizacija šteje 568 članov in 634 v rodovnik vpisanih krav. Najvišja mlečnost znaša 4262 litrov mleka letno. Pri volitvah je bil izvoljen v večini stari odbor z načelnikom g. Turkom, županom iz Šmarje. V strokovnem odboru je bil izvoljen za načelnika znani živinorejski strokovnjak ing. Zidanšek. Pri slavnostih se je obravnavalo vprašanje breztrošarinskega cementa za napravo gojišč in nova uredba o klanju telet.

Sv. Lovrenc na Dravskem polju. Protituberkulozni teden smo pri nas dobro izvedli. Učiteljstvo je zbiralo prispevke po vseh hišah in nabralo razmeroma veliko vsoto. — Na gostiji Pernat F. Peršuh Matilda so zbrali svaje 165 din za novo bogoslovje. — Dne 9. junija popoldne točno ob treh bomo vprizorili pretresljivo dramo »V temoti«. Daleč okoli vlada za to igro velikansko zanimanje.

Radio Ljubljana

Četrtek, 6. junija: 7 Jutranji pozdrav. 7.05 Napovedi, poročila. 7.15 Plošče. 12 Plošče. 12.30 Poročila, objave. 13 Napovedi. 13.02 Šrnel kvartet »Štirje fantje«. 14 Poročila. 18 Pester spored. 18.40 Slovensčina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič). 19 Napovedi, poročila. 19.20 Nac. ura. 19.40 Objave. 19.50 Deset minut zabave. 20 Oktet fantovskega odseka iz Ljubljane. 20.45 Plošče. 22 Napovedi, poročila. 22.15 Radijski orkester. — **Petek, 7. junija:** 7 Jutranji pozdrav. 7.05 Napovedi, poročila. 7.15 Plošče. 11 Šolska ura: Skofja Loka danes. Pokrajinska oddaja iz Skofje Loke. 12 Plošče. 12.30 Poročila, objave. 13 Napovedi. 13.02 Radijski orkester. 14 Poročila. 14.10 Tedenski pregled Tujskoprometne zveze. 18 Ženska ura: Skrb za naš naraščaj (Pavla Hočevar). 18.20 Plošče. 18.40 Francosčina (dr. Stanko Leben). 19 Napovedi, poročila. 19.20 Nac. ura. 19.40 Objave. 19.50 Deset minut za planince. 20 Komorna glasba. 20.45 Radijski orkester. 22 Napovedi, poročila. 22.15 Plošče. — **Sobota, 8. junija:** 7 Jutranji pozdrav. 7.05 Napovedi, poročila. 7.15 Plošče. 12 Plošče. 12.30 Poročila, objave. 13 Napovedi. 13.02 Plošče. 14 Poročila. 17 Otroška ura: Nastop otrok (vodi Slavica Vencaj). 17.30 Plošče. 17.50 Pregled

sporeda. 18 Radijski orkester. 18.40 Pogovori s poslušalci. 19 Napovedi, poročila. 19.20 Nac. ura. 19.40 Objave. 20 Znanjopolitični pregled (dr. Alojzij Kuhar). 20.30 »Zivljenje v dveh«. Pisan večer s prizori, petjem in godbo. 22 Napovedi, poročila. 22.15 Radijski orkester. — **Nedelja, 9. junija:** 8 Jutranji pozdrav. 8.15 Klavirski koncert. 9 Napovedi, poročila. 9.15 Plošče. 9.45 Verski govor (dr. Ignacij Lenček). 10 Prenos cerkvene glasbe iz stolnice. 11 Koncert lahke glasbe. 12.30 Poročila, objave. 13 Napovedi. 13.02 Radijski orkester. 16.30 Pol ure za dijakke. 17 Kmet. ura: Kmetijske zadruge pospešujejo kmetijsko proizvodnjo (dr. Jože Basaj). 17.50 Dvošpevi (sestri Stritar). 19 Napovedi, poročila. 19.20 Nac. ura. 19.40 Objave. 20 Plošče. 20.30 Pevski in orkestralni koncert. 22 Napovedi, poročila. 22.15 Plošče. — **Ponedeljek, 10. junija:** 7 Jutranji pozdrav. 7.05 Napovedi, poročila. 7.15 Plošče. 12 Plošče. 12.30 Poročila, objave. 13 Napovedi. 13.02 Radijski orkester. 14 Poročila. 18 Zdravstveno predavanje: Duševna in telesna občutljivost (dr. B. Zajc-Lavrič). 18.20 Plošče. 18.40 Mesečni slovstveni pregled (prof. Fr. Vodnik). 19 Napovedi, poročila. 19.20 Nac. ura. 19.40 Objave. 19.45 Več manire — pa brez zamere (Fr. Govekar). 20 Plošče. 20.30 Rezervirano za prenos. 22 Napovedi, poročila. 22.15 V oddih igra Radijski orkester. — **Torek, 11. junija:** 7 Jutranji pozdrav. 7.05 Napovedi, poročila. 7.15 Plošče. 12 Plošče. 12.30 Poročila, objave. 13 Napovedi. 13.02 Širom domovine (RO). 14 Poročila. 18 Simf. orkester iz Filadelfije. 18.40 Misli o reklamii (Stane Megušar). 19 Napovedi, poročila. 19.20 Nac. ura. 19.40 Objave. 19.50 Gospodarski pregled (Drago Potočnik). 20 Plošče. 20.20 Antan funtek: Tekma, drama. 22 Napovedi, poročila. 22.15 Radijski orkester. — **Sreda, 12. junija:** 7 Jutranji pozdrav. 7.05 Napovedi, poročila. 7.15 Plošče. 12 Plošče. 12.30 Poročila, objave. 13 Napovedi. 13.02 Radijski orkester. 14 Poročila. 18 Mladinska ura: Matija Majar Ziljski. Zgodovinska igra v 8 slikah. Napisal Arnošt Adamič. 18.40 Problemi slovenskih nameščencev (Rudolf Smersu). 19 Napovedi, poročila. 19.20 Nac. ura. 19.40 Objave. 19.50 Življenjski odnošaji med rastlinami in žuželkami (dr. Maks Vraber). 20 Koncert zbora Glasbene Matice. 20.45 Plošče. 21.15 Klavirski koncert. 22 Napovedi, poročila. 22.15 Plošče.

V VSAKO HIŠO »DOMOLUBA«

In res je bil že uverjen, da mu od teh ljudi čiva duša ne uide. Za takega četnika, kakor je bil on, in za take vojske, kakršnim je poveljeval, je bila ta naloga kaj lahka.

Medtem so konjarji gnali čredo bliže in bliže pod dreveno grmovje. Lušnja se je še enkrat pomaknil na rob in se še enkrat vrnil. Njegov obraz je sijal od radosti in krvočnosti.

»Lipki so, gospod, prav gotovo! Je šepnil.

Ko je Novovejski to slišal, je zavpil kakor kragulj in takoj se je umaknil oddelek dragoncev v globoko goščo. Tam se je razdelil v dve skupini, od katerih je ena takoj izginila v grapo, da bi se prikazala iz nje na dan šele za hrabro čredo in Lipkov, drugi pa je napravil polkrog in čakal.

Vse to se je izvršilo tako tiho, da bi tudi najbolj tenko uho ne moglo ujeti nobenega šuma; ne sablja ne ostroga ni brenknila, konj ni zahrzal. Gosta trava, ki je pokrivala gozdna tla, je dušila topot kopit. Zdelo se je slednjič, da še celo konji razumejo, da zavisi uspeh napada od tišine, zakaj tudi ni bilo prvokrat, da so vršili podobno službo. Iz grape in gošče se je čulo le cviljenje kragulja, vedno tiše, vedno redkeje.

Lipkova čreda je obstala pred gajem in se v večjih ali manjših gručah razstrela po planjavi. Sam Novovejski je bil zdaj na robu in pazil na vse gibe konjarjev. Dan je bil jasen, bilo je predpoldne, toda sonce je že stalo visoko in sipalo vroče žarke na zemljo. Konji so se začeli valjati, potem pa so se približali grmovju. Konjarji so zahajali na rob gaja, tam so stopili s konji, jih pustili na zankah, sami pa, iščoč sence in hladu, št v goščavo in se pod večjim grmom zleknili k počitku.

V kratkem je vzplamtel ogenj; ko pa se je iz suhih vej napravila žerjavica in posula s pepelom, so konjarji položili na ogelje pol žrebeta, sami pa so sedli nekoliko proč, da se zavarujejo pred vročino.

Nekateri so se zavlekli na trato, drugi so se razgovarjali, čepeč po turško, eden je začel igrati

na piščalko. V goščevi je vladala popolna tišina, le včasih je zavpil kragulj.

Voj na praženem mesu se slednjič naznanil, da je pečenka gotova. Zato sta jo dva potegnila iz pepela in zavlekla pod senčnat grm. Tam so sedli vsi krog nje, jo z noži raztrgali in žrli z zverško požrešnostjo na pol surove kose, od katerih se jim je kri prijemala prstov in jim kapljala po bradah.

Ko so se potem napili kislega kobiljega mleka, so čutili sitost v trebuhih. Nekaj časa so se še razgovarjali, potem pa so jim postale glave in udje težki.

Prišlo je poldne. Vedno hušja vročina je pritiskala. Gozdna tla so pestro poslikale žive, svetle liase, ki so jih tvorili sončni žarki, prodirajoč skozi goščavo. Vse je utihnilo, tudi kragulji so nehali cviliti.

Nekaj Lipkov je vstalo in se zavleklo na rob, da bi pogledali za konji, drugi pa so se kot mrličji na bojišču raztegnili in v kratkem jih je premagal spanec.

Toda ker so se nažrli in opili, je moral biti njih spanec težak in zlovražil, zakaj včasih je kateri globoko zastokal, včasih je drugi za trenutek odprl veke in ponavljal: »Alla, Bismilla!...»

Nenadoma se je od roba gozda zaslišal nekak tih, toda strušen glas, kakor kratko hropenje zadavljenega človeka, ki ni imel časa, da bi zavtullil. Ali so bila ušesa konjarjev tako čuječa, ali jih je nekak živalski nagon opozoril na nevarnost, ali je slednjič smrt dihnita nanje z ledenim dihom: v enem trenutku so vsi planili iz sna.

»Kaj je to? Kje so oni od konji?« so se začeli med seboj izpraševati.

Tedaj je iz drevovega grmovja spregovoril neki glas po poljsko:

»Oni se ne vrnejo.«
In v tem trenutku je sto petdeset ljudi obkolilo konjarje, ki so bili tako strašno presenečeni, da jim je krikl zamrl v prsih. Komaj je mogel kateri zgrabiti za handžar. Krog napadalec

jih je zalil in popolnoma pokrtil. Grm se je tresel pod pritiskom ljudski telesa, ki so se brez reda prerivala v gneči. Slišati je bilo oster žvižg, sojenje, včasih stok ali grgranje, toda vse to je trajalo en trenutek. Potem je vse utihnilo.

»Koliko je živih?« je vprašal neki glas sredi napadalec.

»Pet, gospod poveljnik.«

»Preglejte trupla, da se kdo ne potaja! Vsakemu nož v grlo zaradi gotovosti, ujetnike pa k ognju!«

Ukaz je bil v trenutku izpolnjen. Mrtvece so z njih lastnimi noži pritrdili k trati, ujetnikom pa so privezali noge h kolom in jih položili okoli ognja, ki ga je Lušnja tako razgrebel, da je pod pepelom skrita žerjavica prišla na vrh.

Ujetniki so z blaznostjo v očeh žrli na te priprave in na Lušnjo. Med njimi so bili trije hrentovjski Lipki in ti so stajmojstra natanko poznali. Tudi oni jih je poznal in rekel:

»No, tovariši, zdaj bo treba peti, če ne, pojedete s praženimi podplati na oni svet. Ker smo stari znanci, ne bom štedil z žerjavico!«

S temi besedami je vrgel na tleče ogelje suhih vej, da je takoj zaplapolal visok plamen.

Toda prišel je Novovejski in začel poizvedovati. Iz tega, kar so ujetniki izpovedali, se je pokazalo to, kar je bil mladi poročnik večji del uganil. Lipki in Ceremisi so šli v prednji straži pred ordo in pred vsemi sultanovimi vojskami. Vodil jih je Aziza Tuhaž-bejevič, ki so mu bili podrejeni vsi oddelki. Šli so, kakor tudi vsa vojska, zaradi vročine ponoči, čez dan pa so pošiljali črede na pašo. Pazili niso, ker ni nikomur prišlo na misel, da bi moglo nanje udariti kakršno koli vojaštvo niti v bližini Dnjepra, nikanar nad Prutom, tik poleg naselbin orde; šli so torej zločno s čredami in velblodi, ki so nosili šotore predstojnikov. Šotor murže Azije je lahko spoznati, ker ima na vrhu zataknen bunčuk in zatikajo oddelki svoje prapore pri njem. Linkovski oddelek je obstal za malo miljo otdom. (Daije.)

Ne govori nespodobno

Pred več leti so oblasti izdale ukaz, da mora biti v vsaki gostilni na vidnem mestu nabiti napis: »Ne preklinjajte!« »Ne govori nespodobno!« Ko so se ti napisi pojavili po naših gostilnah, smo se jim sprva začudili. Marsikomu so te besede šle tudi do srca in potrduil se je, da je na javnem kraju spodobno govoril in ni pri vsaki drugi besedi preklinjal. Pozneje smo se tem napisom privadili in zdaj jih skoraj več ne opazimo, če so kje še nabiti. Se manj pa nam je mar, da bi se po teh besedah ravnali.

In vendar je oblast takrat, ko je to naredbo izdala, vedela, zakaj to dela. Po zadnji svetovni vojni se je med našim narodom preklinjanje močno razširilo. Ne samo med odraslimi, tudi med otroci že. Smrkovec, ki je še ves zelen, ima že polna usta umazanije in pri vsaki drugi besedi se mu nesramna kletev cedi iz ust. Naše ceste so polne madonanja in še drugih nesramnosti in tujec, ki hodi po naših krajih, se mora začudeno spraševati, ali je zašel kam na Laško ali globoko doli v Srbijo, ko sliši to preklinjanje. Saj Slovenci svojih kletvic nimamo, hvala Bogu. Če kdaj pokličemo hudiča, ni to prav za prav nobena kletev, ker je hudič res hudič in tudi preklet je, če ga tako kličemo. Ne rečem, da je lepo, če ga ima kdo pri vsaki besedi v ustih, ampak kletev to ni. Pa smo šli in smo si poleg »hudiča« nabrali celo zbirko tujih kletvic, da z njimi mažemo sami sebe in svojo dušo, ko z nimamo domačih besed. Laška in srbska kletev, deloma tudi že madžarska, se je udomačila med nami in nam kaže našo lepo slovensko govorico. Če bi človek sodil naš narod po preklinjanju, bi moral z žalostjo reči, da je v nas prav malo ljubezni do našega jezika, če ga s tako lahko možemo s tujo umazanijo.

Pred leti smo brali, da je Mussolini v Italiji prepovedal preklinjanje pod strogo kaznijo. Pregnal je kletev iz svoje države. Ampak zdi se, da smo tem kletvam, ki jih je Mussolini pregнал iz Italije, dali pri nas varno streho in varno zavetje. Kakor tisti neumni gospodar smo, ki je na stečaj odprl vrata podganam, ko jih je sosed pregнал iz svoje hiše.

Tako ta fant, ki je bil še dober mladenič in je ljubil svojo mater in častil svojega Boga. Ampak koliko jih je, ki se v službi teh besed navadijo in jim postanejo vsakdanja hrana. Ko se vrnejo pod domačo streho, razkazujejo svojo moštost o temi nesramnosti. Spričo grdega preklinjanja mora vsakega zavednega Slovenca, četudi ni goreč kristjan, srce boleti.

Najbolj žalostno pa je, da celo starši vpričo otrok kolnejo in prav nič ne pazijo, kaj govore. Poznala sem deklico, ki je bila ljubka, kakor sam angelček. Pet let ji je bilo, imela je sinje oči in svetle skodrane lase in vsak, kdor jo je videl, jo je moral imeti rad. Ampak ta ljubezen je trajala le, dokler jo je človek gledal. Ko jo je enkrat slišal govoriti, je vsa

Kdor svoj materni jezik zavrže ter ga pozabi in zapusti, je zmedenemu pijanecu podoben, ki zlato v prah potepta in ne ve, koliko škode si dela.

lubkost izginila, zakaj punčka je imela poln besednjak umazanih besed in grdih kletvic. Nekoč je prišla na obisk teta iz mesta in dekletce se je hotelo pred njo postaviti, pa je začelo po laško kleti. Teta se je zgrozila, mati pa, ko je videla, da teta to ni všeč, je vzela šibo in šrk, šrk jih je dobila mala po zadnji plati. Seveda je otrok jokal, ampak teta, ki je bila razumna ženska, je ustavila mater, vzela malo v naročje in jo lepo poučila: »Vidiš, tako ne smeš govoriti, to je grdo.« »Pa zakaj?« je odgovorila mala, »saj ata zmerom tako govori in mama tudi večkrat.«

Da, tako je z nami. Otroke bijemo, ker delajo, kar smo jih sami naučili. Otrok ima v sebi močno razit gon posnemanja. Ta gon mu je dan od Boga, da ga sili, da se nauči govoriti in še marsikaj drugega, kar mu je za življenje potrebno. Otrok posnema odrasle, ko govore in se tako privadi govorici. Besede, ki

Nekaj o tujskem prometu

Bliža se čas počitnic, ko prično petični ljudje delati načrte, kako na najbolj ugoden način preživeti poletna meseca. Za naše bogataše, med katerimi je razmeroma malo Slovencev so naši kraji manj pomembni. Zato se običajno umaknejo v tujino, kjer je še več udobja za višje cene. Če pogledamo od kod ti sloji, bomo videli, da so to tujci, ki žive pri nas kot v obljudljeni deželi.

Naši ljudje, takozvani srednji sloj, ostane doma in si privoščijo kvečjemu še pot v Dalmacijo, da uživa ugodnosti Primorja. Večji del naroda ostane doma deloma, ker je doma najlepše; deloma, ker nimajo sredstev, da gredo drugam. Saj so naši kraji kot pravijo druga Svica. Naši alpski predeli so nadvse privlačni in odloč vedno več turistov, ki zahajajo k nam brez lučnega hvalisanja. Je pač najboljša reklama: »Cenenost, prijaznost ljudi in snažnost!« Tudi za kmeta je važen prihod izletnikov in letoviščarjev, ker si more na ta način izboljšati življenjske pogoje bodisi, da odda sobico, bodisi, da lažje proda, kar pridelava.

Vprašanje, ki nas vse zanima pa je, kako naj se vodi propaganda, da pridobimo primerne tujce in katere kot stalne goste ter kje naj bo meja, do katere smemo iti, da ne gremo predaleč. Kar se tiče propagande smemo reči, da se vrši z vso vnemo in da ima tudi uspehe. Žal, da je še vedno premalo Angležev, Amerikancev, Dancev, Belgijcev, od katerih lahko pričakujemo več gospodarskih ugodnosti. Če se že koga vabi, je pač najprimernejše, če se vabi petične ljudi, ki niso omejeni na kake zneske, ki jih v naprej določijo država. Seveda je tekmovanje za takimi gosti silno težko. Ne smemo pozabiti, da so pri nas šele začetki in da uživajo gostje drugje še več udobnosti. Umljivo je, da nudi naš Bled udobnosti za najbolj razvajene goste. Vsak ima lahko svoje mnenje, koga si želi najbolj za letoviščarje. Vsekakor so tujci — tu izvezamo domačine — iz daljnih dežel za naše prilike najbolj zaželjeni. Na ta način spoznajo ljudje druge narode in ne vidijo le sosedo. Seveda nam ni dana izbira, toda svojo propagando lahko usmerimo tja.

jih sliši pri odraslih, ponavlja za njimi. Če so fe besede lepe, bo otrok govoril lepe besede, če so grde, bo otrokova govorica grda. Tega naj bi se starši vaelej zavedali, kadar govorijo vpričo otrok. Krivica pa je, če otroka bijemo, ker govori besede, ki smo mu jih sami položili v usta. Mislim, da ga ni očeta in matere, ki bi mu bil všeč otrok, če nesramno govori in preklinja. Zato pazimo, kaj govorimo vpričo otrok. Seveda pa se le tedaj ne bomo spozabili vpričo otrok, če tudi sicer, v družbi odraslih in kadar smo sami med seboj, ne bomo nespodobno govorili in preklinjali. Zato bi bilo prav, da bi se po naših javnih krajih in gostilnah ropet pokazali oni napisi, o katerih smo zgoraj govorili: »Ne preklinjajte!« »Ne govori nespodobno!« Seveda pa nam sami napisu ne bodo pomagali, če si jih ne bomo tudi vtisnili v srce in dušo in se po njih ravnali. Že zaradi časti našega naroda moramo napovedati boj vsakemu preklinjanju in nesramnemu govorjenju.

To je odvisno od nas samih. Tujski promet je posebna vrsta pridobivanja in zato se moremo ravnati po načinu dobrega trgovca in podjetnika. Tega nam ne more nihče zameriti. Boljše nič, kot slabi gostje!

Vse to velja za mirne čase. Dandanes divja vojska in tudi sicer ni stanje ugodno za potovanje. Kaj sedaj? Kakor povsod, kjer se umno gospodari, je treba biti pripravljen na slabša leta. Če je obstojal kak načrt, je v redu, sicer se bo težje prebrodila kriza. Pravilna pot je tedaj, da se skuša z vsemi sredstvi z domačimi izletniki rešiti položaj. Zato je skrajni čas, da se otežkoči na ta ali oni način potovanja posameznikov ali skupin v inozemstvo. Tudi od teh pričakujemo, da se bodo zavedli težkega položaja in ostali doma. Medsebojna narodna povezanost mora biti v takih časih dovolj močna. Baš take prilike nas uče, da ne smemo biti preveč enostranski, ker leži v vsakem primeru vsa teža na nas samih. Zato moramo imeti še kak drug zaslužek — za silo. Je to nekako polovičarsko ali za naše prilike prav primerno.

Vprašati se moramo, ali je res taka velika korist od tujkega prometa. Mnenja so lahko različna. Ni slabo, če prihajajo k nam dolarji, funti šterlingi in franki. Nasprotno je tudi res, da se narod ob vzgledih tujcev prej pokvari kot kaj koristnega nauči. Nastopi nekaka gizdavost, ki gre preko razmer in to ni dobro.

Pri tem nočemo trditi, da naj ostane Slovenija zaplankana. Pri smotrnem pospeševanju tujkega prometa se je treba vedno opirati na domače prilike in samo iz tega vidika presojudati, ali je kaj v korist celokupnosti, ali le posameznikom. Če bomo imeli to vedno pred očmi, bomo gotovo pravilno postopali. Postavljati vse na kocko turizma, bi ne bilo pametno.

Lokavec pri Loki ob Savi. Na sv. Petra dan bo žrebanje loterije v korist nove šole v Lokavcu. Dobitki so: motorno kolo in dve kolesi, nove harmonike in še 100 drugih dobikov. Srečke se dobe v šoli na Lokavcu. — Umrla je po dolgi, mučni bolezni Pavličeva stara mati. Naj počiva v miru.

Nekoliko zemljepisnega pouka

Evropa ima 526 milijonov ljudi in je številčno takoj za Azijo, ki ima 1162 milijonov ljudi. Čeprav obsega komaj 7.7% vsega površja, ima četrtno vseh ljudi.

Evropa je s svojimi 46.2 prebivalci na kvadratni kilometer najbolj gosto naseljena celina. Najbolj redko naseljena je Norveška, ki ima 1 ljudi na kv. km, najbolj so naseljeni v Belgiji, kjer pride na kv. km 274 ljudi. Nekatere pokrajine, zlasti industrijska središča, so še bolj gosto naseljena, n. pr. v Flandriji in na Saškem celo 400 prebivalcev na kv. km.

Tudi prirastek prebivalstva je različen. Največji je pri slovanskih narodih; v Zap. Evropi gre že skoraj v padanje rojstev.

Evropa ima med vsemi celinami največ velikih mest; posebno v Srednji in Zapadni Evropi živi večji del prebivalstva, deloma ena tretjina, v mestih nad 100.000 prebivalcev.

17 evropskih držav ima manj prebivalstva kakor katera velemissa, n. pr. kot London, ki jih ima 4 milijone 397.000.

Evropa pridelava v poljedelskem oziru premožno za svoje prebivalstvo. Ogromno mora uvaževati, da more preživeti svoje ljudi. V pridelku krušnih žit in ovsa je ta pridelalec večji kot skupni pridelalec vseh ostalih celin. Tudi glede vina, lanu, konoplje in krompirja je Evropa najpomembnejša pridelovalka pred drugimi celinami. Majhen pa je njen delež pri pridelku riža, koruze, tobaka, bombaža, lanenega semena.

Evropa je dalje bogata na vseh rudninah, zlasti na premogu in železu. Večina drugih rudnin pa je uvoženih in v Evropi predelanih v kovine. V tekstilni industriji ima še vedno vodilno vlogo.

Vse te surovine pa uvažava iz prekomorskih dežel največ skozi severnozahodna evropska pristanišča: Hamburg, Bremen, London, Liverpool, Antwerpen in Rotterdam.

Sredozemsko morje

Zanimanje za to morje v zvezi s sedanjim stanjem narašča, ker izgleda, da se bo pričelo tekmovanje za njegovo nadvlado. Sredozemsko morje je kot ogromno jezero vključeno med Evropo, Azijo in Afriko. Čeprav nima zaradi tega značaja oceana, je vendar dovolj veliko, da onemogoča, da bi med njim gospodoval le en narod. Na njegovih obalah so že od nekdaj živeli različni narodi, a nobenemu se ni posrečilo, da bi ga mogel imenovati »naše morje«. Za časa Rimljanov, ki so sicer več ali manj obvladali vso obalo, je iz-

gledalo, da se jim bo posrečilo dati Sredozemlju svoj trajen pečat. Toda skoro 700 letno njihovo vladanje ni moglo ohraniti rimskega značaja niti ob evropski obali, kaj šele na obalah Azije in Afrike. Izginilo je, kot da ga ni bilo nikdar. S silo je nastopilo in zaradi sile je propadlo.

Po propadu Rimljanov so nastopili na vzhodu Mongoli — Turki, na jugu Arabci, ki so si osvojili vso obalo severne Afrike in še daleč v Spanijo, Sicilijo in južno Italijo. V Evropi je vladala srednjeveška razcepljenost. Iz te razcepljenosti se je razvila najprej špansko-habsburška država, ki je obvladala le zahodni del Sredozemlja. Kmalu na to se je prebudila Francija, ki je pokazala svoje težnje po nadvladi morja. Zasedla je položaj, ko je zatonila sila Španije. V velikem boju med Španijo in Francijo je zmagala zadnja. Toda po teh bojih je nastopila nova sila — Anglija, ki se je bila razvila v močno in podjetno trgovsko državo. Angleži so si osvojili po vseh morjih važne postojanke, ki naj ščitijo njihovo trgovino. Iz neznatnih začetkov se je razvila v prvo velesilo, ki nastopa kot čuvar svobodnega morja.

Tudi v Sredozemlju so si znali pridobiti v to svrhu: Gibraltar, Malto, Ciper, Egipt in po vojni še Zalestino. Nikdar pa niso imeli Angleži želje, do popolne oblasti morja, ampak le varnost pomorskih poti do lastnih kolonij. In ravno Sredozemsko morje je bila najvažnejša pot do Indije.

Napoleon je za kratko razdobje uveljavil svojo moč v Sredozemlju, toda ne popolnoma in povsod. Končno so ga uničili Angleži in zopet upostavili prejšnje stanje na tem morju.

Razmeroma zelo pozno so se pričeli uveljavljati Italijani, ako ne omenimo položaja, ki ga je imela nekdaj vsaj na vzhodu Beneška republika. Ko pa je hotela z večjim poudarkom uveljavljati svojo voljo na Sredozemskem morju, sklicujoč se na zgodovino, je nalletela že na gotovo ravnovesje sil, ki jih ni tako lahko premakniti. Na vzhodu Turčija in Grčija ter deloma Egipt in še Angleži ter

Francozi. Na zahodu Španija in Francija s svojimi kolonijami v severni Afriki. Vsi so se zavedli nevarnosti in zato so še bolj utrdili svoje položaje. Spet se je pokazalo, da je to morje preveliko in zato se je pričela doba pogodb in delitev vpliva obal na posamezne države. Tako je dobila Italija Tripolis, Francija Maroko. Tudi druge države so nastopile, ali vendar se je ohranilo ravnovesje, ki se izraža v svobodni plovi na tem »Jezeru«. Starim pogodbam so sledile nove, a pri tem se je skrbno pazilo, da je ostalo ravnovesje neokrnjeno.

Po zadnji svetovni vojni so se izvršile ob obalah spet manjše spremembe. Egipt je zabil samostojnost. Iz stare Turčije se je razvila močna vojaška Turčija. Grčija je utrdila svoj položaj. Francija je dobila Sirijo. Tako vidimo vse polno dejstev, ki onemogočajo, da bi mogla katerikoli država doseči položaj, ki bi mogel nadvladati ostale države.

Če primerjamo razmerje kot je, vidimo, da želi večina držav ob Sredozemlju obdržati stanje kakršno je. To se pravi, da naj ostane morje varna pot za vse države in na vse kraje. So pa drugi, ki žele priti do veljave tudi na tem morju. Nekateri žele povečati svoj vpliv na škodo drugih. Ponavljajo se torej trenja kakor nekdaj in kakor vidimo tudi na sličnem način. Za sedaj se uveljavlja le velika propaganda, hoče se pač ustvariti novo ugodno razpoloženje za svoje želje. Tako proglašata Italija Sredozemsko morje za svoj življenjski prostor. Vsak more vedeti, da ne more noben življenjski prostor kakor si ga zamišljajo služiti hkrati dvema narodoma ali več državam. Toda proti tem težnjam se uveljavljajo druge sile. Podano je ravnovesje, ki nam daje upanje, da bo vključ vsemu ostalo pri starem. To je, da bo Sredozemsko morje še naprej zvetso načelom od nekdaj, da je le veliko jezero, ki nudi vsem narodom in državam varno pot, če imajo željo uveljaviti se na gospodarskem polju. Sicer je Sredozemsko morje vendarle preveliko, da bi o njem mogel kdorkoli reči, da je samo njegovo. To nam dokazuje vsa zgodovina tega morja.

Morska obal so pljuča vsakega naroda in na tem smo zainteresirani tudi Slovenci, čeprav smo zaenkrat odrinjeni od morja.

Ženske v službi Francije

V Parizu se je zbrala organizacija inozemk, ki so se prostovoljno prijavele za delo na polju. Ta organizacija je pododdelek »legije žensk za prostovoljna dela v Franciji« in mlade poljske delavke, ki je njih prvi oddelek te dni odšel v srednjo, imajo na svoji uniformi črke »L. F. E. V. F.« (Legion des Femmes Etrangères Volontaires en France). Več ko milijon tujih žensk biva v Franciji, 400.000 od teh je mladih deklet in žena brez otrok. Med njimi so ženske skoraj vseh narodnosti, tako Italijanke, Španke, Avstrijke, Portugalke, Švedinje, Norvežanke, Nizozemke in zdaj še Belgijke. Te ženske so porazdeljene po različnih kmetijah in prejemalej ondi hrano, stanovanje in mezdo. Prav, prav malo jih je, ki bi bile večje kmečkih del. Saj so tako iz različnih stanov in poklicev, na primer so med njimi tipkarice, slikarice, umetnoobrtnice, učiteljice jezikov in dijakinje. Z majhno priljago in nekoliko brašna za nekaj dni se pripeljejo dobre volje na posamezne kmetije. Dasi jih je malo, ki bi znale molziti in opravljati živine v hlevu, vendar se veselo opravijo na delo in se brž vsemu priučijo. Nekatere sploh nočejo prejeti nobenega plačila, večina pa so revne in v Parizu ne dobijo nobenega dela, ki bi bilo primerno njihovu poklicu. Zatorej je to poljsko delo tudi srečen izhod iz njihove brezposelnosti.

LJUDSKA POSOJILNICA V LJUBLJANI

zadruga z neomejenim jamstvom

Ljubljana, Miklošičeva cesta 6
v lastni palači

obrestuje hranilne vloge
najugodnejše
Nove in stare vloge,
ki so v celoti vsak
čas izplačljive

obrestuje po **4%**; proti odpovedi po **5%**

Podaljšaj si življenje!

Zivljenje moremo podaljšati, boleline preprečiti, bolezni ozdraviti, slabotne ojačiti, nestalne moremo uvrstiti, in nesrečne napraviti srečne!

Kaj je vzrok vsake bolezni?

Oslabljenje živcev, poptost, izguba dobrih prijateljev ali svojih bližnjih, razočaranje, strah pred boleznijo, slab način življenja in še mnogo drugih razlogov.

Zadovoljstvo

Je najboljši zdravnik! So poti, ki Te morejo dovesti do dobrega razpoloženja, oliviti Tvoj značaj, napolniti Te z novim upanjem; ta pot je pa opisana v razpravi, ki jo še more vsakdo, ki jo zahteva, dobiti takoj in povsem brezplačno!

V tej mali prirodni knjižici je razloženo, kako morete v kratkem času in brez ovire med delom ojačiti živce in mišice, odpraviti alabo razpoloženje, trudnost, raztresenost, oslabljenje spomina, nerazpoloženje za delo in nabroj drugih boleznih pojavov. Zahtevajte to razpravo, ki Vam bo nudila mnogo prijetnih ur.

Poštno zbirališče

PANONIA APOTEKA

Budapest

Postfach 83, Abt. 124.

Še to je dobro vedeti. Vsaka jed potrebuje določen čas za prebavo. Čaj, kava in pivo zapustijo želodec v eni uri, mehko kuhana jajca, mesna juha in kuhano mleko rabijo poldrugo uro, surova jajca, krompir v oblicah, bel kruh, marelice 2 in tričetrt, riž, špinaca in govedina 3 in pol, pečenke in kumare 4, orehi, svež kruh 4 in pol, grahova kaša in zeleni fižol 5, švinjina 5 in četrt ure.

URE

vseh vrst, najlepša darila za birmance po najnižjih cenah pri tvrdki

A. Božič, Ljubljana

Frančiškanska ulica 3

Kupuje staro zlato po najvišjih cenah.

Na južni tečaj je pred tedni dospela nemška raziskovalna skupina, ki jo je vodil kapitan Ritzer. S seboj je imela dvoje letal, s katerima je raziskala celih 12.000 km² pokrajine ob tečaju. Ugotovila je, da se tam nahajajo gorski velikani v višino do 4000 m. Raziskavala je tudi živali in rastlinski svet. S seboj je prinesla domov pet cesarskih pingvinov in razne druge ptice, ki so bili doslej manj znani. Uspehi nemške ekspedicije imajo veliko znanstveno vrednost.

BREZPLAČEN POUK V IGRANJU
ZAHTEVAJTE BREZPLAČEN KATALOG
MEINEL HEROLD MARIBOR 1937

Slovenski dom

JB NAS CENENI POPOLDNEVNIK, KI GA SVOJIM ČITATELJEM TOPLO PRIPOROČAMO. IZHAJA VSAR DELAVNIK OB 12 IN STANE MESEČNO SAMO 12 DINARJEV, ZA ONEGA, KI SI NE MORE NAROCITI »SLOVENCA« JB »SLOVENSKI DOM« POPOLNO NADOMESTILO. PISITE NA DOPISNICI UPRAVI »SLOVENSKEGA DOMA« V LJUBLJANO, NAJ VAM POSLJE NEKAJ ŠTEVILE LISTA NA OGLED.

Kratek pogovor. Vojak: »Gospodična, to vam pravim: Zagledati vas in vas vzljubiti, je ena! — Micka: »In pozabiti me in zapustiti bo dve!«

Kaj je diplomat? Tako je vprašala kneza Metternicha njegova nečakinja. Knez: »Diplomat je človek, ki ima nalogo, da razplete politične zapletljaj, ki bi jih sploh ne bilo, če ne bi bilo diplomatov.«

Točno po receptu. Rado: »Kaj, ali ti je zdravnik spet dovolil piti pivo?« — Stane: »Da, dva vrčka na dan!« — Rado: »Ampak ti si jih nocoj izpraznil že šest!« — Stane: »Da, a moram vedeti, da imam tri zdravnike.«

Moštova esenca Mostin

Z našo umetno esenco Mostin si lahko vsakdo z malimi stroški pripravi izoborno, obstojno in zdravo domačo pijačo. Cena 1 stekla za 150 litrov din 20,—, po pošti din 40,—, 2 steklenici po pošti din 65,—, 3 steklenice po pošti din 85,—.

Prodaja drogerija Kanc, Ljubljana, Židovska ul. 1
Na deželi pa zahtevajte Mostin pri Vašem trgovcu ali zadrugi.

Koliko prebivalcev ima Italija. Po podatkih italijanskega statističnega urada je znašalo število prebivalcev Italije 31. maja 44.247.000 duš; poleg tega je na Egejskem otočju 140.000 Italijanov, v Libiji 800.000, v Abesiniji 10 milijonov in v Albaniji nad en milijon prebivalcev.

Iranilne knjižice zaščitenih zavodov in vsake vrste vrednostne papirje kupujemo, proti takojšnjem plačilu
RUDOLF ZORE, Ljubljana
Gledališka ulica št. 12.

Slaba sodba o politiki. »Kateri stvari se bo pa posvetil vaš sin, ko konča vseučilišče?« — »Politiki.« — »Hm, škoda, pa je vendar drugače tako pameten dečko.«

Jo pozna. Tončka bratu: »Moj ženin mora biti duhovit, lep, bogat in dobrega srca. Na tem stališču stojim!« — Brat: »Se motiš. — Obsediš!«

Mali oglasnik

Vsaka drobna vrstica ali nje prostor velja za enkrat 5 din. Naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebščine ali prodajajo svoje pridelke ali iščejo poslov, oziroma obrtniki pomočnikov ali vajencev in naroba. Pristojbina za male oglase se plačuje v naprej.

Dobre kose, urale rose, rada trava se kosil
Najboljše kose, kosilje, ose in klepatnike dobite po ugodnih cenah v železnini
Fr. STUPICA - Ljubljana, Gospodarska c. 1.

Moške obleke
perilo in vsa oblačila po prisnago nizkih cenah si nabavite pri Preskerju - Sv. Petra cesta 14 — Ljubljana.

Stavbeniki!
Štorjo za strop, strošno lepenko, irbovoljski cement in ves ostali gradbeni material nudi najugodnejše železnina Fr. STUPICA, Ljubljana, Gospodarska c. 1.

Služkinjo
za vsa poljska dela sprejemem. - Plevnik, Stožice 26, Ježica pri Ljubljani.

Večjo množino pese
za seme prodam. Pečar, št. Vid n. Ljublj.

Služkinjo
sprejemem na kmetijo. Marn, Tomačevce 18.

Kose, kosišča,
brusne kamne, cement in železo, barvo, sprečerjo in manufakturo kupite najceneje pri Müller-ju, Grosuplje.

Enonadstropno hišo
s trgovskim lokalom, gospodarskim poslopijem in vrtom v Žužemberku, proda Hranilnica in posojilnica Žužemberk.

Učenca
krepkega in zdravega, postenih staršev, s primerno šolsko izobrazbo, spreje v trgovino mesanega biaga tvrdka Franc Malus - Tržiče. Iz železnice-arske družine prednost.

Mizarskega vajenca
ki ima veselje do mizarstva, sprejme Filip Josip, Domžale, Savska cesta.

Hiapca
sprejemem na kmetijo. Ljap, Dobrava 4, Ježica.

Mesarskega vajenca
tako sprejme Petre Anton, mesar, Loke št. 96 pri Mengšu.

Služkinjo
za kmečka dela, 17 do 20 let staro, takoj sprejme Babnik, Dravice, Vodnikova c. 263, Ljubljana.

Hiapca in dekle
za kmečka dela sprejemem. - Koman Vinice, Vodnikova cesta 243 - Ljubljana.

Malo mlatišnice
in vodno sesalno s cevjo prodam ali zametnam za les. Zaina št. 1.

Pastirja za planino
sprejme sosenca Povhe, p. Gornik.

Manjše posestvo
ali pa del večjega kupim v gozdnatem okolišju. Dogovorno tudi brez hiše. - Pismene ponudbe s opisom in ceno nasloviti na: A. Vrhovec, Ljubljana - Novi trg 5-III.

Služkinjo
pošteno, pridno, staro 18 do 22 let, sprejemem takoj k živini in za delo na polju. Poštno ležeče Bled št. 142, S. J., Bled I.

Več molznih krav
je naprodaj pri Kristofu na Rečici, pošta Bled II.

Posestvo
v bližini Mirne na Dolenskem ugodno prodam. Zore, Volčje njeve 18, Mirna.

Košnjo
več parcel oddam. — Dvor 11, št. Vid nad Ljubljano.

2 mizar. pomočnika
tako sprejme Kovac Franc, mizar, Bršljin, Novo mesto.

Hrastove frize
za parkete kupujemo. Ponudbe s navedbo množine in dobavnega roka na: Remec-Co., Kamnik.

Kmečki mljn
dam v najem; pri mlinu je svinjsko pitališče. Poljančica: Strman, p. Sava 18 pri Lituji.

Posestvo
ki redi s glav živine, naprodaj. Knifco, Svetje 13, Medvode.

»Domoljub« stane 38 din za celo leto, za inozemstvo 60 din. — Dopise in spise sprejema uredništvo »Domoljuba«, naročnino, inserate in reklamacije pa uprava »Domoljuba«. — Oglasi se zaračunajo po posebnem ceniku. — Telefon uredništva in uprave: 49-94. Izdajatelj: dr. Gregorij Pečjak. — Urednik: Jože Košiček. — Za Jugoslovansko tiskarno: Jože Kramarič.